

ປະເທດລາວ

ບົດລາຍງານກ່ຽວກັບປະເທດດ້ານພາກປະຕິບັດສິດທິມະນຸດ-2004

ນຳເຜີຍແຜ່ໂດຍ ຫ້ອງການທາງດ້ານປະຊາທິປະໄຕ, ສິດທິມະນຸດ ແລະ ແຮງງານ

28 ກຸມພາ 2005

ສປປ ລາວ ແມ່ນລັດຜະເດັດການ, ຄອມມິວນິດ, ພັກດຽວກຳອຳນາດ ຄືພັກປະ ຊາຊົນ ປະຕິວັດລາວ (ພປປລ). ເຖິງແມ່ນວ່າລັດຖະທຳມະນູນສະບັບ 1991, ຖືກດັດແກ້ໃນປີ 2003, ເວົ້າວ່າລະບົບປະກອບດ້ວຍອຳນາດບໍລິຫານ, ນິຕິບັນຍັດ ແລະ ຕຸລາການ; ແຕ່ຕົວຈິງ ແລ້ວ ພປປລ ຍັງສືບຕໍ່ຄວບຄຸມອຳນາດການປົກຄອງ ແລະ ການຄັດເລືອກຜູ້ນຳແຕ່ລະຂັ້ນ ໂດຍຜ່ານ "ບາດນຳພາ" ທີ່ໄດ້ມອບໝາຍໃຫ້ໂດຍ ລັດຖະທຳມະນູນ. ໃນປີ 2002, ສະພາແຫ່ງຊາດ ໄດ້ເລືອກເອົາທັງປະທານ ແລະ ຮອງປະທານຄົນເກົ່າ ພ້ອມທັງໄດ້ຮັບຮອງເອົານາຍົກລັດຖະມົນຕີ ແລະ ຄະນະລັດຖະບານ. ອຳນາດຕຸລາການກໍໄດ້ຮັບອິດທິພົນຈາກອຳນາດບໍລິຫານ.

ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ຮັກສາຄວາມສະຫງົບພາຍໃນ, ແຕ່ກໍມີສ່ວນຄຸ້ມຄອງ ລັດຄຽງຄູ່ກັບ ກຳລັງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ຂອງ ກະຊວງປ້ອງກັນປະເທດ ແລະ ຮ່ວມກັບພັກ ແລະ ການຈັດຕັ້ງແນວໂຮມມະຫາຊົນ (ເປັນອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ມີພື້ນຖານອັນກວ້າງຂວາງ ຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄວບຄຸມ ຂອງ ພປປລ). ກະຊວງການຕ່າງປະເທດໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈາກ ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ຮັບຜິດຊອບເບິ່ງແຍງດູແລຄົນຕ່າງປະເທດ. ກະຊວງ ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບລວມມີຕຳຫຼວດທ້ອງຖິ່ນ, ຕຳຫຼວດກວດຄົນເຂົ້າເມືອງ, ຕຳຫຼວດປ້ອງກັນ ຄວາມປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ (ລວມທັງຕຳຫຼວດຊາຍແດນ), ແລະ ໜ່ວຍງານຕຳຫຼວດປະກອບ ອາວຸດອື່ນໆ. ຕຳຫຼວດສື່ສານຮັບຜິດຊອບຕິດຕາມການສື່ສານດ້ານ ໂທລະສັບ ແລະ ການສື່ ສານທາງອິເລັກໂຕຣນິກ. ສ່ວນກະຊວງປ້ອງກັນຊາດແມ່ນຮັບຜິດຊອບຄວາມ ປອດໄພຈາກ ພາຍນອກ, ແຕ່ຫາກຍັງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບດ້ານຄວາມປອດໄພພາຍໃນປະເທດ, ລວມທັງ ການຕ້ານການກໍ່ການຮ້າຍ ແລະ ການຕ້ານກັບການເຄື່ອນໄຫວຕ້ານລັດຖະບານ ແລະ ຄວບຄຸມ ລະບົບກອງຫຼວນບ້ານທີ່ກວ້າງຂວາງ. ພປປລ ພຸ້ນ ບໍ່ແມ່ນລັດຖະບານທີ່ຮັບຜິດຊອບໂດຍກົງ ຕໍ່ກຳລັງເພື່ອຄວາມສະຫງົບປອດໄພ. ການຄວບຄຸມດັ່ງກ່າວໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນມີປະສິດຕິຜົນ, ແຕ່ກໍຍັງມີບຸກຄົນ ແລະ ໜ່ວຍງານໃຕ້ກຳລັງປ້ອງກັນຄວາມປອດໄພ ທີ່ບາງຄັ້ງຄາວບໍ່ໄດ້ ປະຕິບັດຕາມລະບຽບທາງການ ຂອງ ພັກ. ມີສະມາຊິກກຳລັງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບທີ່ໄດ້ ລະເມີດສິດທິມະນຸດຢ່າງຮ້າຍແຮງ.

ປະເທດນີ້ເປັນປະເທດທຸກຍາກທີ່ສຸດ ແລະ ມີພົນລະເມືອງປະມານ 5,7 ລ້ານຄົນ. ເສດຖະກິດ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເຮັດການກະສິກຳ, ແລະ 85% ຂອງປະຊາຊົນເຮັດການກະສິກຳເພື່ອລ້ຽງປາກ ລ້ຽງທ້ອງຕົນເອງ. ຄວາມແຕກຕ່າງກັນໃນລາຍຮັບລະຫວ່າງຜູ້ຫາກິນໃນຂະແໜງເສດຖະກິດ ການເງິນ ແລະ ຜູ້ທີ່ດຳລົງຊີວິດເພື່ອກຸ້ມປາກທ້ອງຕົນເອງນັ້ນເຫັນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງຈາກລາຍຮັບ ຕໍ່ຫົວຄົນໂດຍ

ສະເລ່ຍຕໍ່ປີແມ່ນ \$ 330 ແລະຜະລິດຕະພັນພາຍໃນລວມຕໍ່ຫົວຄົນແມ່ນ \$ 1.700. ປະເທດລາວ ໄດ້ເລີ່ມມີເສດຖະກິດຕະຫຼາດ, ແຕ່ວ່າລັດຖະບານຍັງສືບຕໍ່ມີບົດບາດ ສຳຄັນໃນການວາງແຜນເສດຖະກິດ. ປະເທດນີ້ໄດ້ຕ້ອນຮັບຜູ້ລົງທຶນຕ່າງປະເທດຢ່າງທາງການ ແລະໄດ້ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງແກ່ລະ ບົບກິດໝາຍຕົນໄປເທື່ອລະກ້າວ ລວມທັງບັນດາກິດໝາຍ ປັບປຸງຊັບສົມບັດ ແລະ ສິດທິສ່ວນບຸກຄົນ. ແຕ່ຍ້ອນວ່າຍັງບໍ່ພ້ອມໃຫ້ມີການປະຕິຮູບຢ່າງ ເຕັມຢ່າງ ເລີຍເຮັດໃຫ້ຂະບວນການນີ້ຊັກຊ້າ. ປະເທດນີ້ຕ້ອງອີງອາໄສການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ຕ່າງປະເທດຊຶ່ງກວມເຖິງ 18% ຂອງ GDP. ຄອບຄົວສ່ວນໃຫຍ່ຕ້ອງອີງອາໄສເງິນສົ່ງມາຈາກ ພີ່ນ້ອງຢູ່ຕ່າງປະເທດ.

ຜົນງານດ້ານສິດທິມະນຸດ ຂອງ ລັດຖະບານ ຍັງບໍ່ຄ່ອຍດີ, ແລະ ກໍຍັງສືບຕໍ່ມີການລະ ເມີດສິດນັ້ນຢ່າງຮ້າຍແຮງ. ພົນລະເມືອງບໍ່ມີສິດປ່ຽນລັດຖະບານໄດ້. ເຈົ້າໜ້າທີ່ໃນກຳລັງປ້ອງ ກັນຄວາມສະຫງົບກະທຳທາລຸນຕໍ່ຜູ້ຖືກກັກຂັງ ໂດຍສະເພາະຕໍ່ຜູ້ຕ້ອງສົງໄສວ່າເປັນພວກ ກະບົດ ຫລື ມີ ການເຄື່ອນໄຫວຕ້ານລັດຖະບານ. ລັດຖະບານສືບຕໍ່ຕິດຕາມພວກເສດເຫຼືອ ຂອງ ກຸ່ມກະບົດ, ອັນເຮັດໃຫ້ກຳບໍ່ໄດ້ຈຳນວນຜູ້ຮັບເຄາະຮ້າຍທີ່ເປັນພົນລະເຮືອນ ແລະ ທະຫານ. ບາງຄັ້ງຜູ້ຖືກຄຸມຂັງ ກໍຖືກທາລຸນທໍລະມານ ແລະ ສະພາບໃນຄຸກແມ່ນຮຸນແຮງ ແລະ ໃນບາງຄັ້ງ ເຖິງຂັ້ນເປັນໄພຕໍ່ຊີວິດ. ຕຳຫຼວດໄດ້ໃຊ້ຮູບແບບຕາມໃຈຊອບດ້ານການຈັບກຸມ, ຄຸມຂັງ, ແລະ ຕິດຕາມສອດແນມ. ການຖືກຄຸມຂັງກ່ອນນຳຄະດີສົ່ງສານແມ່ນໃຊ້ເວລາດົນ ແລະ ຜູ້ຖືກກັກຂັງ ກໍບໍ່ສາມາດຕິດຕໍ່ກັບໃຜໄດ້ ແມ່ນໄດ້ເກີດຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ອຳນາດຕຸລາການແມ່ນຢູ່ໃຕ້ອິດ ທິພົນ ຂອງ ອຳນາດບໍລິຫານ, ນິຕິບັນຍັດ, ແລະ ພປປລ; ຮັບສິນບົນ ແລະ ບໍ່ຮັບປະກັນໃຫ້ ພົນລະ ເມືອງໄດ້ຮັບຄວາມຍຸດຕິທຳຈາກກິດໝາຍ. ລັດຖະບານລະເມີດສິດທິຄວາມເປັນສ່ວນຕົວ ຂອງ ພົນລະເມືອງ ແລະ ຈຳກັດ ເສລີພາບດ້ານການປາກເວົ້າ, ການພິມເຜີຍແຜ່ຂ່າວ, ການຊຸມນຸມ, ແລະ ການຈັດຕັ້ງສະມາຄົມ. ລັດຖະບານສືບຕໍ່ຈຳກັດເສລີພາບດ້ານການເຊື່ອຖືສາດສະໜາ, ແລະ ຕຳຫຼວດກໍຄືອຳນາດປົກຄອງແຂວງໄດ້ຈັບຕົວ ແລະ ຄຸມຂັງຊາວຄຣິສຕຽນ ປະມານ 30 ຄົນ, ເຖິງແມ່ນວ່າສ່ວນໃຫຍ່ໃນນັ້ນ ແມ່ນໄດ້ຖືກປ່ອຍຕົວບໍ່ດົນພາຍຫຼັງຖືກຈັບ. ຕົກມາເຖິງທ້າຍ ປີຍັງມີສະມາຊິກ ຂອງ ຊຸມຊົນທີ່ເຊື່ອຖືສາດສະໜາສາມຄົນຖືກກັກຕົວ ຫຼື ຖືກກັກຂັງຍ້ອນ ຄວາມເຊື່ອຖືດ້ານສາດສະໜາ ຂອງ ເຂົາເຈົ້າ. ໃນບາງບ່ອນ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນຍັງ ສືບຕໍ່ບີບຮັດໃຫ້ຊາວ ໂປຣແຕັສຕັນ ທີ່ເປັນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍໃຫ້ປະເຊີນການເຊື່ອຖືສາສະໜາ. ມີຊາວ ຄຣິສຕຽນ ທີ່ຖືກໄລ່ອອກຈາກບ້ານ ຂອງ ເຂົາເຈົ້າຍ້ອນປະຕິເສດບໍ່ເລີກເຊື່ອຖືສາສະໜາ ຕົນເອງ. ມີບາງບ່ອນທີ່ທາງການທ້ອງຖິ່ນ ບໍ່ອານຸມັດຄຳຮ້ອງ ຂອງ ຊາວ ຄຣິສຕຽນ ທີ່ຢາກສ້າງ ໂບດໃໝ່ ຫຼື ເປີດໂບດເກົ່າຄືນໃໝ່, ແລະ ກໍປະຕິເສດ ໃນ ການອານຸຍາດໃຫ້ເຮັດພິທີກຳທາງ ສາສະໜາຢູ່ເຮືອນ. ລັດຖະບານຍັງໃຊ້ມາດຕະການຈຳກັດຮັດ ແຄບບາງຢ່າງດ້ານ ເສລີພາບ ໃນການເຄື່ອນຍ້າຍໄປມາ. ໃນສັງຄົມຍັງຄົງມີຮູບການແບ່ງແຍກຜູ້ຍິງ ແລະ ຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ ເຖິງແມ່ນວ່າ ລັດຖະບານກໍສະໜັບສະໜູນໃຫ້ເພດຍິງ, ເດັກນ້ອຍ, ຄົນເສຍອົງຄະ, ແລະ ຊຸມ ຊົນສ່ວນນ້ອຍ ມີສິດຫຼາຍກວ່າເກົ່າ. ການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍກໍເປັນບັນຫາ. ລັດຖະບານ ຈຳກັດສິດທິບາງຢ່າງ ຂອງ ກຳມະກອນ.

ການເຄົາລົບສິດທິມະນຸດ

ໝວດທີ 1. ການເຄົາລົບຄວາມຊື່ຊັດສຸດຈະລິດ ຂອງ ບຸກຄົນ ລວມທັງຕວາມມີເສລີພາບຈາກ:

ກ. ການຕັດອິດສະລະພາບຕາມໃຈຊອບ ຫຼື ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ

ໃນເດືອນສິງຫາ, ໄດ້ມີຊາຍມັງຄົນນຶ່ງທີ່ໄດ້ຕາຍໄປໃນເວລາຖືກກັກຂັງ ກ່າວກັນວ່າຍ້ອນຖືກຕໍາຫຼວດທຸບຕີ (ໃຫ້ເບິ່ງໝວດ 1.ຄ.).

ຍັງບໍ່ມີຂ່າວຄົບໜ້າໃນ 2003 ກ່ຽວກັບຊາວຄຣິສຕຽນ ຄົນນຶ່ງຊຶ່ງເມື່ອກ່ອນເປັນຕໍາຫຼວດໃນແຂວງອັດຕະປື ທີ່ມີຂ່າວວ່າຖືກຂ້າຕາຍໂດຍຕໍາຫຼວດ.

ນັບແຕ່ປີ 2002, ໄດ້ມີການລັດຍົງລົດເມຈຳນວນນຶ່ງ ໂດຍຜູ້ສົງໃສວ່າແມ່ນພວກກະບົດ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ມີປະຕິບັດການຕ້ານກັບການເຄື່ອນໄຫວກະບົດໂດຍຝ່າຍທະຫານ ອັນໄດ້ເຮັດໃຫ້ ຄົນຈຳນວນຫລວງຫຼາຍທັງພົນລະເຮືອນ ແລະ ທະຫານລົ້ມຕາມຢ່າງນັບບໍ່ຖ້ວນ. – ໃນຫລາຍຄົນທີ່ຕາຍໄປໃນນັ້ນກໍມີຊົນເຜົ່າມັງ ທີ່ຢູ່ໃນກຳລັງກະບົດໄດ້ລົ້ມຕາຍ. ຕາມການລາຍງານ ຂອງ ສອງຄົນຜູ້ເຫັນເຫດການແຈ້ງວ່າວັນທີ 19 ພຶດສະພາ ຢູ່ເຂດພິເສດໄຊສົມບູນ, ໄດ້ມີທະຫານກອງທັບປະຊາຊົນລາວໄດ້ໂຈມຕີກຸ່ມຊາວມັງທີ່ກຳລັງຊອກຫາອາ ຫານສຳລັບຄ້າຍພວກກະບົດ. ໃນຕອນນັ້ນຊາວໝູ່ 5 ຄົນ- ຍິງສີ່, ຊາຍນຶ່ງ ໄດ້ຖືກຂ້າຕາຍ. ນຶ່ງໃນຜູ້ເຫັນເຫດການໄດ້ເວົ້າວ່າພວກທະຫານໄດ້ຂົ່ມຂືນເດັກຍິງກ່ອນຂ້າພວກເຂົາ. ພາຍຫຼັງການສັງຫານ, ພະຍານຜູ້ເຫັນເຫດການຄົນນຶ່ງໄດ້ຖ່າຍພາບວິດີໂອໄວ້. ຕອນທຳອິດລັດຖະບານໄດ້ປະຕິເສດວ່າ ບໍ່ມີເຫດການ ເກີດຂຶ້ນ. ຕໍ່ມາໃນການລາຍງານພິເສດ ຕໍ່ ສປຊ ໄດ້ເວົ້າວ່າອີງຕາມການສືບ ສວນພາຍໃນນັ້ນ ຄຳເວົ້ານັ້ນແມ່ນການເສກສັນປັ້ນແຕ່ງ. ບໍ່ສາມາດເວົ້າໄດ້ຢ່າງແນ່ນອນວ່າ ຜົນ ຂອງ ການສຶກສາເຫດການນີ້ໃນທີ່ສຸດໄດ້ເນື້ອຄວາມແນວໃດ.

ລັດຖະບານໄດ້ໃຫ້ສັນຍາວ່າພວກກະບົດ ຖ້າຫາກອອກມາມອບຕົວຕໍ່ອຳນາດການປົກຄອງກໍຈະໄດ້ຮັບອາຫານ, ຢາປົວພະຍາດ, ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່. ລະຫວ່າງ ເດືອນກຸມພາ ຫາມີນາ ໄດ້ມີ ພວກກະບົດ ແລະ ຄອບຄົວ ຂອງ ພວກເຂົາປະມານ 700 ຫາ 800 ຄົນໄດ້ອອກມາຫາລັດຖະບານຢູ່ແຂວງຊຽງຂວາງ, ວຽງຈັນ, ຫຼວງພະບາງ, ແລະ ເຂດພິ ເສດໄຊສົມບູນ. ພວກເຂົາເຈົ້ານີ້ ໄດ້ໃຫ້ໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ຢູ່ແຂວງຫຼວງພະບາງ ແລະ ເຂດຫ່າງ ໄກຢູ່ຊຽງຂວາງ. ໃນຕອນທ້າຍເດືອນກັນຍາ ກໍໄດ້ມີກຸ່ມຕໍ່ຕ້ານກຸ່ມນ້ອຍນຶ່ງ ຢູ່ເຂດ ເໜືອແຂວງວຽງຈັນ ໄດ້ອອກມາມອບຕົວຕໍ່ມ. ໄດ້ມີລາຍງານວ່າກຳລັງ ຂອງ ລັດ ຖະບານໄດ້ ຕິດຕາມພວກກະບົດທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າມອບຕົວ, ແລະ ມີການຕໍ່ສູ້ຕະຫຼອດທັງປີ ລະຫວ່າງ ກຳລັງລັດ ຖະບານ ແລະ ພວກກະບົດ, ໄດ້ມີລາຍງານວ່າພວກກະບົດຢູ່ແຂວງຊຽງຂວາງ, ຫຼວງພະບາງ, ບໍລິຄຳໄຊ, ແລະ ເຂດພິເສດໄຊສົມບູນໄດ້ເສຍຫາຍຢ່າງໜັກ ແລະ ໃນຈຳນວນຜູ້ບາດເຈັບລົ້ມ ຕາຍສ່ວນຫຼາຍແມ່ນແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ.

ກະແສຟອງການວາງ (ຖິ້ມ) ລະເບີດຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ໄດ້ເລີ່ມຂຶ້ນແຕ່ໃນປີ 2003 ໄດ້ສືບແກ່ຍາວໄປຈົນ ເຖິງຕະຫຼອດທັງປີ. ໄດ້ມີການວາງລະເບີດຢູ່ບ່ອນນັ້ນບ່ອນນີ້ ແລະ ລະເບີດຂະໜາດ ນ້ອຍ ທີ່ແຕກຢູ່ເມືອງວຽງຈັນ ແລະ ສະຫວັນນະເຂດໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ໃຫ້ຊັບສິນຈຳນວນ ນຶ່ງ ພ້ອມທັງມີຜູ້ໄດ້ຮັບບາດເຈັບ. ມີລາຍງານວ່າ ມີຜູ້ຈະຖິ້ມລະເບີດຄົນນຶ່ງຕາຍ ຍ້ອນລະເບີດ ແຕກກ່ອນເວລາ. ໄດ້ມີກຸ່ມຄົນເອີ້ນຕົນເອງວ່າ ຄະນະກຳມະການລັດຖະບານປະຊາທິ ປະໄຕ ເສລີ ຂອງ ປະຊາຊົນລາວ ທີ່ອ້າງຄວາມຮັບຜິດຊອບວ່ານັ້ນເປັນການວາງລະເບີດ ຂອງ ຕົນ. ນັ້ນ ອາດຈະຢາກສ້າງຄວາມສົນໃຈ ຂອງ ສາກົນ. ຫຼາຍໆຄັ້ງທີ່ລະເບີດຈະແຕກຢູ່ບ່ອນທີ່ມີນັກ ທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ບາງຄັ້ງກໍກົງກັບໂອກາດສຳຄັນ ແລະ ບຸນປາງໃຫຍ່. ເຊັ່ນ ເວລາມີກອງປະຊຸມ ທ່ອງທ່ຽວ ອາຊຽນຈັດຢູ່ວຽງຈັນ ໃນເດືອນກຸມພາ ແລະ ກອງປະຊຸມສຸດຍອດອາຊຽນໃນເດືອນ ພະຈິກ.

ຂ. ການຫາຍສາບສູນ

ແຫຼ່ງຂ່າວໄດ້ລາຍງານວ່າ ຕຳຫຼວດມີສ່ວນພົວພັນກັບການຫາຍສາບສູນ ຂອງ ຄູສອນ ຊົນເຜົ່າມື້ງໃນເດືອນມັງກອນ ຢູ່ທີ່ເຂດພິເສດໄຊສົມບູນ. ຊື່ເຂົາແມ່ນ ເຈົ້າວາຍາງ. ກ່ອນຈະຫາຍ ສາບສູນໄປ ມີຜູ້ພົບເຫັນວ່າລາວຖືກຕຳຫຼວດສອບຖາມຢູ່ໃນເຂດຫ່າງໄກແຫ່ງນຶ່ງ. ລົດຈັກ ຂອງ ລາວໄດ້ພົບເຫັນ ຢູ່ອ່າງເກັບນ້ຳ, ແຕ່ສືບ ຂອງ ລາວຍັງບໍ່ມີໃຜພົບເຫັນ. ຕົກຮອດຕອນທ້າຍປີ, ຕຳຫຼວດໄຊສົມບູນກໍຍັງລາຍງານວ່າເຈົ້າໜ້າທີ່ພວມສອບສວນຄະດີຢູ່.

ຄ. ການທໍລະມານ ແລະ ການປະຕິບັດ ຫລື ການໃສ່ໂທດແບບໂຫດຮ້າຍ, ໄຮ້ມະນຸດສະທຳ ຫຼື ແບບເຊື່ອມເສຍກຽດ

ລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍອາດຍາຫ້າມການທໍລະມານ. ແຕ່ໃນຕົວຈິງ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດ ແລະ ກຳລັງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ມີບາງຄັ້ງກໍທໍລະມານ ແລະ ທຸບຕີດ້ວຍແບບຕ່າງໆ ຕໍ່ຜູ້ຖືກຄຸມຂັງ ໂດຍສະເພາະ ຜູ້ທີ່ຖືກສົງໃສວ່າເປັນຜູ້ກະບົດ. ແຕ່ກໍມີຄົນ ເວົ້າວ່າການກະທຳແບບໂຫດຮ້າຍສາມາດນັ້ນ ໄດ້ຫຼຸດຜ່ອນລົງໃນບໍ່ທົ່ວໃດປີຜ່ານມານີ້. ບາງຄັ້ງ ຜູ້ຖືກຄຸມຂັງຖືກທຸບຕີ, ຖືກກັກຂັງຢູ່ຄົນດຽວ ເປັນໄລຍະຍາວຢູ່ສະຖານທີ່ງົດ, ແລະ ໃນນັ້ນ ຫຼາຍໆຄົນກໍຖືກລ່າມໂສ້ ຫຼືມີແອກໄມ້ສວມຄໍ ແລະ ມີເປັນເວລາດົນ. ຫຼາຍໆ ຄົນທີ່ເຄີຍ ຖືກຂັງຄຸກໄດ້ລາຍງານວ່າ ພວກເຂົາໄດ້ຖືກລ່າມໂສ້, ໃສ່ກັບມື, ຖືກທຳໂຫດ ແບບເຊື່ອມເສຍກຽດສັດສີ ແລະ ຖືກກັກຂັງຢູ່ຄົນດຽວ ຊຶ່ງຖືວ່າເປັນມາດຕະຖານ ຂອງ ການລົງໂທດໃນຄຸກຂະໜາດ ໃຫຍ່. ແຕ່ຄຸກນ້ອຍລະດັບແຂວງ ແລະ ເມືອງແມ່ນໄດ້ໃຊ້ກັບມື, ຫຼືໂສ້ ກັບຄົນໂຫດເພື່ອບໍ່ໃຫ້ ເຂົາເຈົ້າໂຕນໜີ.

ສະພາບຄຸກມີອັນແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍ ແຕ່ໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນເຄັ່ງຄັດ ແລະ ບາງຄັ້ງ ແມ່ນອັນຕະລາຍແກ່ຊີວິດ. ໂດຍທົ່ວໄປຄົນໂຫດຢູ່ບ່ອນກັກຂັງໃຫຍ່ລະດັບລັດບໍລິຫານ ຢູ່ວຽງຈັນ ແມ່ນຢູ່ໃນສະພາບດີກວ່າ ຢູ່ຄຸກຂັ້ນແຂວງ, ແລະ ອົງການໄອຍະການສູງສຸດໄດ້ຮັບ ຜົນສຳເລັດພໍ ສົມຄວນໃນ ການເຮັດໃຫ້ສະພາບຢູ່ບ່ອນກັກຂັງໃຫຍ່ເລົ່ານີ້ດີກວ່າເກົ່າ ແລະ

ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ບ່ອນຄຸມຂັງ ປະຕິບັດຕໍ່ນັກໂທດດີກວ່າເກົ່າ. ຢູ່ທຸກໆບ່ອນ ອັດຕາອາຫານ ແມ່ນມີບໍ່ຫຼາຍ ແລະ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນ ອາໃສຄອບຄົວເອົາເຄື່ອງຂອງມາສົ່ງໃຫ້. ຢູ່ບ່ອນຄຸມຂັງ ຂະໜາດໃຫຍ່ສ່ວນຫຼາຍເພິ່ນອະນຸຍາດ ໃຫ້ນັກໂທດເຮັດສວນຜັກນ້ອຍ ເພື່ອເກັບກິນ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ດູແລຄ້າຍ ຄຸມຂັງ ເປັນຜູ້ກຳນົດລະບຽບການກ່ຽວກັບການ ໃຫ້ຄົນນອກເຂົ້າຢັ້ງມ. ດັ່ງນັ້ນຈິ່ງມີ ສະພາບທີ່ບາງບ່ອນ ຄອບຄົວຄົນໂທດສາມາດຢັ້ງມຢາມຢູ່ເລື້ອຍໆໄດ້, ແຕ່ອີກບາງບ່ອນ ຊຳຈຳກັດການຢັ້ງມຢາມຈາກພາຍນອກ. ມີການລາຍງານຈາກແຫຼ່ງ ເຊື່ອຖືໄດ້ວ່າ ນັກໂທດ ທີ່ເປັນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ ແລະ ຄົນຕ່າງປະເທດ ໂດຍສະເພາະ ຊາວອາຟຣິກັນ ແມ່ນຖືກ ທໍລະມານຫຼາຍກວ່າຄົນອື່ນ. ການບໍ່ໃຫ້ນັກໂທດຕິດຕໍ່ກັບຄົນອື່ນແມ່ນຮູບແບບອັນນຶ່ງທີ່ ໃຊ້ໃນການສືບສວນ ແລະ ຈະນຳໃຊ້ນຳກັບຄົນໂທດທີ່ເຂົ້າໃຈວ່າມີບັນຫາ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ໃນປີຫຼ້າໆມານີ້ ໄດ້ມີລາຍງານວ່າຮູບແບບນີ້ໄດ້ໃຊ້ໜ້ອຍລົງແລ້ວ.

ເຖິງແມ່ນວ່າບ່ອນຄຸມຂັງສ່ວນຫຼາຍມີ ຄູນິກບິນປົວຄົນເຈັບ ຊຶ່ງທົ່ວໄປຈະມີທ່ານໝໍ ຫຼືແພດ ປະຈຳການ, ແຕ່ຫາກວ່າສະຖານທີ່ບິນປົວນີ້ແມ່ນຂາດແຄນທີ່ສຸດ ແລະ ຕົວຈິງແລ້ວບໍ່ ສາມາດບິນປົວໄດ້. ມີບາງບ່ອນເພິ່ນອະນຸຍາດໃຫ້ຄົນເຈັບສາມາດອອກໄປບິນປົວຢູ່ນອກໄດ້ ຖ້າຫາກຄົນໂທດມີ ເງິນບິນປົວ ແລະ ໃຊ້ຈ່າຍຄ່າສິ້ນເປື້ອງໃຫ້ແກ່ຕຳຫຼວດທີ່ຕິດຕາມ.

ໃນເດືອນສິງຫາ ມີລາຍງານວ່າຕຳຫຼວດຢູ່ແຂວງວຽງຈັນ ໄດ້ຈັບຊາຍມື້ 1 ຄົນ ຊື່ ຂົວລີເຮີ ຊຶ່ງເປັນອະດີດນາຍບ້ານຫ້ວຍຍາງທີ່ແຂວງຫົວພັນ. ເຂົາສົງໃສວ່າ ຊາຍຄົນນີ້ໄດ້ຊຸກຍູ້ ໃຫ້ຊາວບ້ານ ໂຈມຕີທະຫານກອງທັບປະຊາຊົນລາວໃນເດືອນຕຸລາ 2003. ທາງການ ໄດ້ສົ່ງທ້າວ ເຮີ ກັບໄປ ແຂວງຫົວພັນ ແລະ ໃນກາງເດືອນສິງຫາ ລາວກໍໄດ້ຕາຍໃນຂະນະ ຢູ່ບ່ອນກັກຂັງ ຊຶ່ງມີລາຍງານວ່າ ເຂົາຖືກທຸບຕີໂດຍຕຳຫຼວດ.

ສະພາບບ່ອນກັກຂັງ ສຳລັບເພດຍິງກໍເຊັ່ນດຽວກັບຜູ້ຊາຍ. ຄຸກກັກຂັງທັງສອງເພດ, ແຕ່ກໍ ໃຫ້ຢູ່ແຍກກັນ. ມີບາງບ່ອນຜູ້ກະທຳຜິດທີ່ເປັນເດັກນ້ອຍກໍຢູ່ປົວກັບຄົນໂທດຜູ້ໃຫຍ່. ລັດຖະບານ ໄດ້ສະເໜີຢາກສ້າງຄ້າຍກັກຂັງຕ່າງຫາກສຳລັບເດັກ. ແຕ່ທາງອົງການສາກົນ ຊຳຢາກໃຫ້ລັດຖະບານສ້າງບ່ອນກັກຂັງເດັກຢູ່ສະຖານທີ່ກັກຂັງທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໃຫ້ ເດັກຕ້ອງຖືກກັກຂັງຢູ່ໄກບ້ານເຮືອນເຂົາໂພດ.

ລັດຖະບານບໍ່ຢາກໃຫ້ໃຜເຂົ້າໄປເບິ່ງສະພາບຢູ່ທີ່ກັກຂັງບາງບ່ອນ. ໂດຍສະເພາະທ້າມ ອົງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ແລະ ພະນັກງານ ສປຊ ເພື່ອໄປຕິດຕາມສະພາບເດັກທີ່ບ່ອນ ກັກຂັງ. ລັດຖະບານ ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ຕາງໜ້າລັດຖະບານຕ່າງປະເທດເຂົ້າເບິ່ງຄຸກຢູ່ແຂວງ ແຕ່ຫາກຍັງຈຳກັດຊຳໃດຊຳນຶ່ງ. ຢ່າງໃດກໍຕາມລັດຖະບານບໍ່ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ບຸກຄົນ ຫຼື ການອົງ ການຈັດຕັ້ງຕ່າງປະເທດເຂົ້າທຳການຕິດຕາມສະພາບໃນຄຸກແບບເອກະລາດ. ອົງການສະພາ ກາແດງຍັງຄົງສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມທີ່ດຳເນີນມາດົນນານແລ້ວ ເພື່ອຢາກໃຫ້ພະນັກງານຊຶ່ງ ປະຈຳການໃນທ້ອງຖານຢູ່ລາວນັ້ນ ສາມາດປະຕິ ບັດພາລະມອບໝາຍ ຂອງ ອົງການໃນເລື່ອງ ຕິດຕາມສະພາບໃນຄຸກ. ແຕ່ຕົກມາຮອດທ້າຍປີ ລັດຖະ ບານກໍຍັງຄົງບໍ່ອະນຸມັດຕາມຄຳຮ້ອງ ຂອງ ອົງການກາແດງສາກົນ.

໑. ການຈັບກຸມ ຫລື ກັກຂັງຕາມລຳພັງໃຈ

ລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍໄດ້ທຳມະການຈັບກຸມ ແລະ ກັກຂັງແບບຕາມລຳພັງ ໃຈ; ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນພາກປະຕິບັດ, ລັດຖະບານບໍ່ໄດ້ເຄົາລົບບັນດາຂໍ້ກຳນົດເຫລົ່ານີ້, ແລະ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ມີບັນຫາການຈັບກຸມ ແລະ ກັກຂັງຄົນຕາມລຳພັງໃຈ. ມີບາງຄັ້ງຕຳຫຼວດໄດ້ໃຊ້ ການຈັບກຸມເປັນວິທີການຂົ່ມຂູ່ ຫຼື ການຂູດຮົດເອົາເງິນ. ຕຳຫຼວດໃຊ້ສິດເກີນຄວນໃນການຈັບ ກຸມຜູ້ຄົນຊຶ່ງກຳລັງກໍ່ອາດສະຍາກຳ ຫຼື ໃນກໍລະນີ “ຮີບດ່ວນ” ຊຶ່ງໃນກໍລະນີນັ້ນບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງ ມີຄຳສັ່ງຈັບກຸມ. ນອກນັ້ນກໍຍັງມີບັນຫາທຳມະຜູ້ຖືກກັກຂັງຕິດຕໍ່ກັບພາຍນອກ; ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ໃນໄລຍະຫຼັງໆມານີ້ ວິທີການນີ້ບໍ່ຄ່ອຍໄດ້ນຳໃຊ້ເລື້ອຍປານໃດ ທຽບໃສ່ໃນອະດີດ (ໃຫ້ເບິ່ງພາກ 1 ຄ). ກຳນົດການກັກຂັງທາງໂດຍປາສະຈາກການພິຈາລະນາຄະດີໃນທີ່ປະຊຸມສານຈະບໍ່ກາຍ 1 ປີ; ກົດໝາຍໄດ້ກຳນົດວ່າໄລຍະການກັກຂັງທາງໂດຍປາສະຈາກການຮັບຟັງການໄຕ່ສວນຄະດີ ໃນສານ ຫຼື ບໍ່ມີຂໍ້ກ່າວຫາຢ່າງເປັນທາງການຈະບໍ່ໃຫ້ກາຍ 1 ປີເຊັ່ນດຽວ. ໄດ້ມີການລາຍງານ ວ່າອົງການໄອຍະການສູງສຸດໄດ້ພະຍາຍາມສົ່ງນັກໂທດທຸກໆຄົນຂຶ້ນສານພາຍໃນຂອບເຂດ 1 ປີ; ແຕ່ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ກຳນົດເວລາດັ່ງກ່າວນັ້ນມັກຈະຖືກເມີນເສີຍ. ຕຳຫຼວດ ກັກຕົວຜູ້ຕ້ອງ ສົງໃສໃນໄລຍະດຳເນີນການສືບສວນຈຳເປັນຕ້ອງມີ ໃບອະນຸຍາດຈາກອົງການໄອຍະການ ສູງສຸດ. ທາງການອະນຸຍາດໃຫ້ຕໍ່ໄລຍະດັ່ງກ່າວອອກໄດ້ຕື່ມອີກ 3 ເດືອນ ແລະ ໃນທົດສະດີ ພາຍຫຼັງໄລຍະສູງສຸດ 1 ປີ ຜູ້ຕ້ອງສົງໃສຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການປ່ອຍຕົວ ຖ້າຫາກຕຳຫຼວດບໍ່ມີ ຫຼັກຖານພຽງພໍເພື່ອກ່າວຟ້ອງ. ສ່ວນການຕິດຕໍ່ຫາສະມາຊິກຄອບຄົວ ແລະ ທະນາຍຄວາມນັ້ນ ແມ່ນມີບັນຫາບໍ່ຮັບປະກັນ. ມີລະບົບປະກັນໂຕ ແຕ່ໃນພາກປະຕິບັດເຫັນວ່າ ມີການເຮັດແບບ ບໍ່ເຂົ້າລະບົບລະບຽບ ແລະ ນຳໄປສູ່ ການຊື້ຈ້າງເຈົ້າໜ້າທີ່ຢູ່ບ່ອນຄຸມຂັງເພື່ອໃຫ້ມີ ການປ່ອຍ ຕົວນັກໂທດ. ອາດສະຍາກຳ ເກືອບວ່າທຸກປະເພດແມ່ນມີລະບຽບການກ່ຽວກັບຂໍ້ຈຳກັດ ແຕ່ໃນ ພາກປະຕິບັດ ເຫັນວ່າຜູ້ລະເມີດກົດໝາຍອາດຍາ ມັກຈະຕ້ອງຢູ່ບ່ອນກັກຂັງກ່ອນຖືກນຳສົ່ງ ສານໃນໄລຍະທີ່ດົນກ່ວາ ແລະ ກໍບໍ່ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຕໍ່ສຸດຕາມກົດໝາຍກຳນົດໄວ້. ມີບາງ ຄັ້ງທີ່ ນັກໂທດໄດ້ຖືກກັກຂັງດົນກ່ວາຄຳຕັດສິນ ຂອງ ສານ ໂດຍສະເພາະໃນກໍລະນີທີ່ນັກໂທດ ບໍ່ສາມາດຈ່າຍຄ່າທຳນຽມສານ.

ໃນປີຜ່ານມາເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດຖະບານໄດ້ຈັບກຸມ ແລະ ກັກຂັງຊາວຄຣິສຕຽນ ປະມານ 30 ຄົນ ສົມ ທຽບໃສ່ປະມານຊາວຄຣິສຕຽນປະມານ 50 ຄົນ ທີ່ຖືກຈັກຕົວ ໃນປີຜ່ານໆມາ. ໃນ ເດືອນມັງກອນເຈົ້າໜ້າທີ່ແຂວງອັດຕະປືໄດ້ປ່ອຍຕົວຊາວຄຣິສຕຽນ 11 ຄົນ ຊຶ່ງໄດ້ຖືກກັກຂັງໃນ ເດືອນທັນວາ 2003 ຍ້ອນສົງໃສວ່າ ເຂົາເຈົ້າມີ“ຢາພິດ” ໄວ້ໃນຄອບຄອງ;ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການກັກຂັງຕົວເຂົາເຈົ້າປະກົດວ່າມີສ່ວນພົວພັນກັບກິດຈະກຳທາງສາສະໜາ. ລະຫວ່າງເດືອນ ເມສາ ຫາພຶດສະພາ ເຈົ້າໜ້າທີ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດໄດ້ກັກຂັງຊາວຄຣິສຕຽນ ຊົນເຜົ່າບຣູ 12 ຄົນ ຍ້ອນເຫດຜົນກິດຈຳກຳທາງສາສະໜາ, ແຕ່ກໍໄດ້ປ່ອຍເຂົາເຈົ້າໃນວັນທີ 28 ເດືອນ ພຶດສະພາ. ໃນເດືອນກໍລະກົດ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຢູ່ພາກເໜືອ ຂອງ ແຂວງວຽງຈັນໄດ້ຈັບກຸມຊາວ ຄຣິສຕຽນ ຊົນເຜົ່າຂະມຸ 4

ຄົນ ໂດຍອ້າງວ່າພວກເຂົາມີສ່ວນພົວພັນ ກັບການສໍ້ໂກງໃນການຊື້ ລົດໄຖ
ອັນໄດ້ເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານໄດ້ເສຍເງິນຫຼາຍຮ້ອຍໂດລາ. ຊາຍທັງ 4 ໄດ້ຖືກປ່ອຍຕົວ ໃນວັນທີ 23 ທັນວາ.
ໃນເດືອນສິງຫາ ຕໍາຫຼວດແຂວງຫຼວງນໍ້າທາໄດ້ຈັບກຸມຊາວຄຣີສຕຽນ ຊົນເຜົ່າມ້ຽນ 2 ຄົນ
ຍ້ອນຖືກກ່າວຫາວ່າໄດ້ພະຍາຍາມປ່ຽນສາສະໜາຄົນ; ແຕ່ກໍຖືກ ປ່ອຍຕົວ ໃນເດືອນພະຈິກ.
ນັກບວດຄຣີສຕຽນ ຄົນນຶ່ງໃນສະຫວັນນະເຂດໄດ້ຖືກຈັບໃນເດືອນ ທັນວາ ແລະ
ຍັງຄົງຢູ່ບ່ອນກັກຂັງຈົນຮອດທ້າຍປີ. ໃນຫຼາຍໆກໍລະນີຜູ້ຖືກກັກຂັງຍ້ອນສາສະໜາມັກ
ຈະຖືກປ່ອຍຕົວບໍ່ດົນພາຍຫຼັງຖືກຈັບກຸມ, ແຕ່ການຈັບກຸມຕ່າງໆນັ້ນ ມັກຈະສ້າງຜົນກະທົບ ທາງລົບ
ໃຫ້ແກ່ກິດຈະກຳທາງສາສະໜາໃນຊຸມຊົນຄຣີສຕຽນ ໃນທ້ອງຖິ່ນນັ້ນໆ. ອົງຕາມການ ລາຍງານ ທີ່
ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນ ມາຮອດຕອນທ້າຍປີມີ ກໍລະນີນຶ່ງທີ່ຜູ້ຖືກກັກຂັງນຶ່ງຄົນຍ້ອນສາ ສະໜາ
ໂດຍປາສະຈາກການພິຈາລະນາໃນຂັ້ນສານ 1 ຄົນ.

ຕໍາຫຼວດສືບຕໍ່ຈັບກຸມໂດຍບໍ່ມີຂໍ້ກ່າວຫາໃຜກໍຕາມທີ່ສົງໃສວ່າ ມີສ່ວນພົວພັນກັບການ ກະບົດ.
ໃນເດືອນສິງຫາ ມີລາຍງານວ່າຕໍາຫຼວດແຂວງວຽງຈັນໄດ້ຈັບກຸມຊາຍມື້ງ ຊື່ຂົວລີເຮີ. ຕາມລາຍງານ
ຜູ້ກ່ຽວນີ້ແມ່ນຖືກສົງໃສວ່າ ໄດ້ຊັກຊວນໃຫ້ຊາວບ້ານໂຈມຕີທະຫານ ຂອງ ກອງທັບປະຊາຊົນລາວໃນ
ເດືອນຕຸລາ 2003 (ໃຫ້ເບິ່ງພາກ 1 ຄ). ໃນກາງປີ 2003 ຜົວເມຍ ຊາວມື້ງໄດ້ຖືກຈັບຢູ່ແຂວງວຽງຈັນ
ຍ້ອນສົງໃສວ່າ ພວກເຂົາເຈົ້າມີສ່ວນພົວພັນກັບພວກກະບົດ, ແລະໄດ້ຖືກປ່ອຍຕົວໃນເດືອນມີນາ
ໂດຍບໍ່ມີການກ່າວຟ້ອງແຕ່ປະການໃດ. ໃນເດືອນຕຸລາ ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ປ່ອຍຊາວໝູ່ມື້ງ 2 ຄົນ
ຈາກຄຸກຊຳເຄ້ ຊາວໝູ່ມັງສອງໄດ້ຖືກກັກຕົວໃນເຂດ ພິເສດໄຊສົມບູນໃນປີ 2001 ຍ້ອນສົງໃສວ່າ
ມີສ່ວນພົວພັນກັບພວກກະບົດ, ແຕ່ຄະດີນີ້ບໍ່ໄດ້ສິ້ງ ໄປຫາສານ.

ແຕກຕ່າງໄປຈາກຊຸມປີກ່ອນໜ້ານັ້ນ, ປີຜ່ານມາບໍ່ໄດ້ມີລາຍງານວ່າ ຕໍາຫຼວດໄດ້ລະ ເມີດຄຳຕັດສິນ
ຂອງ ສານ ໂດຍບໍ່ໄດ້ສືບຕໍ່ກັກຂັງບຸກຄົນທີ່ຖືກພິ້ນໂທດແລ້ວ. ມີບາງຄັ້ງທີ່ຕໍາຫຼວດທ້ອງຖິ່ນໄດ້
ສືບຕໍ່ກັກຂັງບຸກຄົນທີ່ທາງການຂັ້ນເທິງໄດ້ອອກຄຳສັ່ງໃຫ້ປ່ອຍ ຕົວ.

ຍັງບໍ່ມີກໍລະນີທີ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດທີ່ກະທຳຜິດໄດ້ຖືກຕຳນິ ຫຼື ໃສ່ໂທດຍ້ອນການກະ
ທຳທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງນັ້ນ. ອົງການໄອຍະການສູງສຸດໄດ້ພະຍາຍາມສົ່ງເສີມໃຫ້ຕໍາຫຼວດປະຕິບັດ
ຕາມກົດໝາຍດ້ານການກັກຂັງຜູ້ທີ່ຖືກສົງໃສ, ແຕ່ອົງການດັ່ງກ່າວກໍໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າ ຝ່າຍຕໍາຫຼວດ
ກໍຍັງຄົງສືບຕໍ່ລະເມີດຂໍ້ກຳນົດດັ່ງກ່າວຢູ່.

ຍັງບໍ່ຮູ້ແຈ້ງຈຳນວນຜູ້ຖືກກັກຂັງຍ້ອນຖືກສົງໃສວ່າໄດ້ລະເມີດກົດໝາຍອາຍາ ກ່ຽວກັບ
ຄວາມປອດໄພແຫ່ງຊາດ, ສະເພາະຢ່າງຍິ່ງກ່ຽວກັບຄົນທີ່ສົງໃສວ່າ ໄດ້ພົວພັນກັບກິດຈະກຳ ກຳບົດ.
ໃນອະດີດໄດ້ນຳໃຊ້ກົດໝາຍທີ່ພົວພັນກັບຄວາມປອດໄພໃນຂັ້ນຕອນພິຈາລະນາຄະດີ ອາຍາ
ເພື່ອເປັນຂໍ້ອ້າງໃນການກັກຂັງບຸກຄົນເປັນເວລາດົນນານໂດຍປາສະຈາກການໂຕ້ສວນ ຢູ່ສານ.

ຈ. ປະຕິເສດການພິຈາລະນາຄະດີຢູ່ສານແບບເປີດເຜີຍຍຸຕິທຳ

ລັດຖະທຳມະນູນໃຫ້ອຳນາດຕຸລາການ ແລະ ອົງການອາທິໄອຍະການມີຄວາມເປັນ ເອກະລາດ;
ຖົງຢ່າງໃດກໍຕາມ ເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດຖະບານ ແລະ ສະມາຊິກພັກອາວຸໂສຍັງມີອິດ ທິພົນຕໍ່ສານ

ເຖິງແມ່ນວ່າອິດທິພົນນັ້ນອາດຈະບໍ່ຫຼາຍເທົ່າອະດີດຜ່ານມາ. ຄວາມສາມາດ
ຫລຸດພົ້ນຈາກການຖືກປະຕິບັດວິໄນພາຍຫຼັງໄດ້ເຮັດຜິດກໍຍັງເປັນບັນຫາ, ເຊັ່ນດຽວກັບເລື່ອງ
ສໍ້ລາດບັງຫລວງ. ໄດ້ມີລາຍງານວ່າຜູ້ພິພາກສາບາງຄົນສາມາດຖືກຊີ້ຈ້າງໄດ້. ອີງຕາມຂໍ້ດັດແກ້
ໃນລັດຖະທຳມະນູນ, ຄະນະປະຈຳສະພາແຫ່ງຊາດຈະແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ ພິພາກສາຕະຫຼອດຊີວິດ; ແລະ
ສະມາຊິກສະພາຈະເປັນຜູ້ເລືອກຄະນະປະຈຳ. ສະພາອາດສາມາດ ປົດຜູ້ພິພາກສາ
ຈາກຕຳແໜ່ງຍ້ອນການປະຕິບັດ ‘ແບບບໍ່ເໝາະສົມ’. ນັບແຕ່ 1999, ມີພຽງແຕ່ຜູ້ພິ ພາກສາ
ລະດັບເມືອງຄົນດຽວ ທີ່ຖືກປົດຍ້ອນການປະພຶດບໍ່ເໝາະສົມນັ້ນ.

ອີງຕາມລັດຖະທຳມະນູນສະບັບປັບປຸງໃໝ່, ບັນດາສານປະຊາຊົນມີສີ່ຂັ້ນຄື ສານ ເມືອງ,
ສານເທດສະບານ ແລະ ແຂວງ, ສານອຸທອນ, ແລະ ສານສູງສຸດ. ໃນປີນີ້, ສານສູງສຸດ ໄດ້ສ້າງ
ຕັ້ງສານການຄ້າ, ສານຄອບຄົວ, ແລະ ສານເດັກ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມມາເຖິງຕອນທ້າຍ ຂອງ ປີ, ມີ
ແຕ່ສານການຄ້າທີ່ໄດ້ເລີ່ມດຳເນີນການຮັບຟັງຄະດີ. ສຳລັບການຕັດສິນ ຂອງ ສານຂັ້ນລຸ່ມ,
ສານສູງສຸດສາມາດຕະດາມກວດກາຄືນໄດ້, ແຕ່ຄຳຕັດສິນ ຂອງ ສານທະຫານ
ບໍ່ອາດຖືກຕິດຕາມກວດກາໄດ້. ທັງຈຳເລີຍ ແລະ ໂຈດໃນສານພົນລະເຮືອນມີສິດຂໍຮ້ອງອຸທອນ
ຕໍ່ການຕັດສິນຄະດີທີ່ບໍ່ເປັນຜົນຕໍ່ ເຂົາເຈົ້າໄດ້. ມີບາງກໍລະນີທີ່ພົນລະເມືອງອາດຖືກດຳເນີນ
ຄະດີຢູ່ສານທະຫານ, ແຕ່ນີ້ກໍມີໜ້ອຍກໍລະນີທີ່ສຸດ.

ລັດຖະທຳມະນູນຍັງເວົ້າເຖິງການພິຈາລະນາຄະດີຢູ່ສານແບບເປີດເຜີຍ ຊຶ່ງຈຳເລີຍ
ມີສິດປ້ອງກັນຕົນເອງໂດຍໃຫ້ມີທະນາຍຄວາມ ຫຼື ຄົນອື່ນມາຊ່ວຍກໍໄດ້. ລັດຖະທຳມະນູນຍັງ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້
ເຈົ້າໜ້າທີ່ແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງຮູ້ເຖິງສິດທິ ຂອງ ເຂົາເຈົ້າ. ກົດໝາຍຍັງເວົ້າວ່າ
ຈຳເລີຍອາດຂໍໃຫ້ໃຜກໍຕາມຊ່ວຍເຂົາ ເພື່ອກະກຽມເອກະສານເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແລະ
ຕິດຕາມເຂົາເຈົ້າຂຶ້ນສານ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມມີພຽງແຕ່ຈຳເລີຍໃນຄະດີອາດຍາເທົ່ານັ້ນ
ທີ່ອາດສາມາດມີຄຳເຫັນຕົນ. ສ່ວນສະພາທະນາຍຄວາມ ຊຶ່ງມີສະມາຊິກເກືອບຮອດ 50 ຄົນ
ແມ່ນດຳເນີນງານພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳ ຂອງ ກະຊວງຍຸດຕິທຳ. ສະມາຊິກ ຂອງ ສະພາທະນາຍຄວາມ
ແມ່ນທະນາຍຄວາມເອກະຊົນ ຊຶ່ງຄູ່ຄວາມອາດເລືອກເອົາເພື່ອຕໍ່ສູ້ ຢູ່ສານໃຫ້ຕົນ. ຍ້ອນເຫດຜົນຕ່າງໆ
ລວມທັງຍ້ອນຂາດເຂີນເງິນຄຳ, ຂາດແຄນທະນາຍ, ແລະ
ຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ວ່າໄປທີ່ວ່າທະນາຍບໍ່ສາມາດຊ່ວຍຫຍັງໄດ້ຢູ່ຂັ້ນສານ, ສ່ວນຫຼາຍປະຊາຊົນ
ຈະບໍ່ມັກໃຊ້ການບໍລິການ ຂອງ ທະນາຍຄວາມ ຫຼື ຜູ້ຊ່ວຍດ້ານກົດໝາຍທີ່ໄດ້ຮັບການອົບ ຮົມມາ.
ໃຕ້ກົດໝາຍແລ້ວ, ຜູ້ເປັນຈຳເລີຍຈະຖືວ່າຍັງບໍ່ມີຄວາມຜິດຫຍັງເທື່ອ, ແຕ່ຕົວຈິງແລ້ວ
ຜູ້ພິພາກສາຕັດສິນຄະດີມັກຈະຕັດສິນໃຈ ວ່າຈຳເລີຍນັ້ນຜິດ ຫຼື ບໍ່ຜິດ ຕໍ່ຄຳກ່າວຟ້ອງແບບ
ລ່ວງໜ້າແລ້ວໂດຍອີງໃສ່ຜົນການລາຍງານມາ ຈາກຕຳຫຼວດ ຫຼື ອົງການໄອຍະການ. ການທີ່
ຕ້ອງອີງການຕັດສິນໃສ່ບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວກໍໝາຍ ຄວາມວ່າຜູ້ເປັນຈຳເລີຍໃນຄະດີແມ່ນຜິດ.
ການດຳເນີນຄະດີສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເກືອບ ເວົ້າໄດ້ວ່າເປັນພຽງແຕ່ການສຶກສາເບິ່ງຄຳກ່າວຟ້ອງ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ,
ແຕ່ຕົວຈິງໄດ້ມີການຕົກລົງກ່ຽວກັບ ຄຳຕັດສິນຢູ່ແລ້ວ. ຄະດີອາດຍາສ່ວນຫຼາຍແມ່ນ
ມີການຕັດສິນວ່າມີໂທດ. ການຕັດສິນຄະດີທີ່ພົວພັນ ເຖິງກົດໝາຍອາດຍາ ມັກຈະກ່ຽວຂ້ອງກັບ

ບັນຫາຄວາມປອດໄພແຫ່ງຊາດ, ຄວາມລັບ ຂອງ ຊາດ, ເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່ກວ່າ 16 ປີ, ຫຼື ບາງປະເພດກົດໝາຍຄອບຄົວ ແມ່ນບໍ່ເປີດເຜີຍ.

ໃນຈຳນວນຜູ້ພິພາກສາທັງໝົດ 450 ຄົນໃນປະເທດ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນໄດ້ຮັບການອົບຮົມ ພຽງແຕ່ໃນລະດັບພື້ນຖານ, ແລະ ຫຼາຍໆຄົນແມ່ນບໍ່ມີບົດຮຽນພໍ ເພື່ອເປັນການອ້າງອີງໃຫ້ແກ່ ການຕັດສິນ ຂອງ ຕົນ. ກຳມາທິການກົດໝາຍ ຂອງ ສະພາແຫ່ງຊາດ ບາງຄັ້ງຄາວ ກໍໄດ້ ສຳຫຼວດເບິ່ງຄືນຄຳພິພາກສາ ຂອງ ສານສູງສຸດ ເພື່ອກວດກາເບິ່ງ “ຄວາມຊັດແຈນ” ແລ້ວກໍ ສົ່ງຄະດີກັບຄືນໄປຫາສານ ຫຼື ອົງການໄອຍະການສູງສຸດ ເພື່ອຈະໄດ້ກວດກາຄືນໃໝ່ ຖ້າຫາກ ເຂົ້າໃຈວ່າການຕັດສິນໃຈນັ້ນບໍ່ຄັກບໍ່ແນ່ປານໃດ.

ໃນເດືອນ ມິຖຸນາ 2003, ຕຳຫຼວດແຂວງຊຽງຂວາງໄດ້ຈັບນັກຂ່າວຕ່າງປະເທດສອງ ຄົນ, ຜູ້ແປພາສາຄົນຕ່າງປະເທດ ຂອງ ເຂົາເຈົ້າຄົນນຶ່ງ ພ້ອມທັງຜູ້ຂົນເຄື່ອງຊາວມົ້ງສາມຄົນ ໂດຍໄດ້ກ່າວຫາວ່າພວກເຂົາໄດ້ຍຸ່ມໃຫ້ຊາວບ້ານຄົນມົ້ງໃຫ້ຂ້າກອງຫຼອນທ້ອງຖິ່ນນຶ່ງຄົນ. ຜູ້ຂົນເຄື່ອງສອງໃນສາມກໍຍັງຄົງຖືກຈຳຄຸກຢູ່ມາຮອດຕອນທ້າຍປີ ເຖິງແມ່ນວ່າກຸ່ມຕໍ່ສູ້ເພື່ອ ສິດທິມະນຸດຈະປະທ້ວງກໍຕາມ. ຜູ້ທີ່ສາມແມ່ນໄດ້ໂຕນໜີໃນໄລຍະຖືກຄຸມຕົວ.

ເຖິງແມ່ນວ່າເຮົາຈະບໍ່ສາມາດຮູ້ໄດ້ຢ່າງແນ່ນອນວ່າ ຜູ້ຖືກກັກຂັງຍ້ອນບັນຫາການເມືອງ ໄລຍະສັ້ນ ແລະ ຍາວມີຈຳນວນເທົ່າໃດກໍຕາມ (ໃຫ້ເບິ່ງພາກ 1 ງ), ຍັງມີນັກໂທດການເມືອງ ແປດຄົນທີ່ ຮູ້ກັນ, ໃນນັ້ນສອງຄົນແມ່ນທະຫານລັດຖະບານສະໄໝເຈົ້າຊີວິດໃນອະດີດ ຊຶ່ງຖືກ ຈັບໃນປີ 1975. ຊື່ວ່າ ພັນເອກ ສິງ ຈັນທະກຸມມານ ແລະ ພັນຕີ ປາງທອງ ໂຈກເບັ້ງບຸນ. ທັງ ສອງໄດ້ຖືກຕັດສິນຈຳຄຸກຕະຫຼອດຊີວິດ ພາຍຫຼັງດຳເນີນຄະດີດ້ວຍວິທີ ບໍ່ຖືກຕ້ອງກັບມາດຕະ ຖານສາກົນ. ອະດີດພະນັກງານລັດສອງຄົນຄື ລັດສະໝີ ຄຳຜຸຍ ແລະ ແຝງ ສັກຈິດຕະພິງ ໄດ້ຖືກຈັບຕົວໃນປີ 1990 ຍ້ອນສະໜັບສະໜູນລະບົບໃຫ້ມີຫຼາຍພັກ ແລະ ໄດ້ຕຳນິວິຈານ ການຈຳກັດຮັດແຄບເສລີພາບດ້ານການເມືອງ. ພວກເຂົາເຈົ້າບໍ່ຖືກຕັດສິນຈົນເຖິງປີ 1992. ພວກເຂົາໄດ້ຖືກປ່ອຍໃນຕົ້ນເດືອນຕຸລາ ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຖືກກັກຂັງຢູ່ຄ້າຍສຳມະນາ 14 ປີ, ແຕ່ທາງການກໍຍັງຄົງສືບຕໍ່ກັກບໍລິເວນພາຍໃນບ້ານເຮືອນເຂົາເຈົ້າ. ທັງ ສອງໄດ້ຮັບອານຸຍາດໃຫ້ ເດີນທາງໄປວຽງຈັນເພື່ອຫາຄອບຄົວໃນວັນທີ 4 ທັນວາ ແລະ ລັດຖະບານ ກໍບໍ່ໄດ້ຂັດຂ້ອງຖ້າ ເຂົາເຈົ້າຢາກເດີນທາງໄປຕ່າງປະເທດ. ໃນເດືອນຕຸລາ 1999 ໄດ້ມີທ້າຄົນທີ່ຖືກຈັບຍ້ອນໄດ້ພະ ຍາຍາມເດີນຂະບວນເພື່ອປະຊາທິປະໄຕຢູ່ວຽງຈັນ. ເຂົາໄດ້ຖືກສົ່ງຂັ້ນສານ ແລະ ຕັດສິນຈຳ ຄຸກໄລຍະຍາວ, ແຕ່ຕໍ່ມາອົງການໄອຍະການໄດ້ກວດກາເບິ່ງຄຳຕັດສິນຄືນໃໝ່ ແລະໄດ້ຜ່ອນ ຜັນການລົງໂທດລົງເປັນ 5-10 ປີ ຍ້ອນທຳການເຄື່ອນໄຫວຕ້ານລັດຖະບານ. ຕາມຜູ້ພິບເຫັນ, ນຶ່ງໃນທ້າຄົນ, ຜູ້ຊື່ ຄຳພູວຽງ ສີສະອາດ ໄດ້ຕາຍຢູ່ຄຸກຊຳເຄ້ທ້າຍປີ 2001 ຍ້ອນການທໍລະມານ ຈາກເຈົ້າໜ້າທີ່ຍາມຄຸກ. ລັດຖະບານຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຕອບຂໍ້ຂ້ອງໃຈ ຂອງ ສາກົນ ກໍຄືອົງການ ສິດທິມະນຸດເທື່ອ ກ່ຽວກັບການຕາຍ ຂອງ ຄຳພູວຽງ ສີສະອາດເທື່ອ.

ອາດຈະຍັງມີນັກໂທດການເມືອງຄົນອື່ນໆທີ່ຖືກຈັບ, ນຳຄະດີຂັ້ນສານ ແລະ ຖືກຕັດ ສິນໃຕ້ ກົດໝາຍກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມປອດໄພແຫ່ງຊາດ, ແລະ ຍ້ອນແນວນັ້ນການດຳເນີນຄະດີ

ຈຶ່ງບໍ່ສາມາດເຮັດໄດ້ຢ່າງເປີດເຜີຍໄດ້, ແລະ ຝ່າຍລັດຖະບານກໍສືບຕໍ່ມີດຽບຕໍ່ບັນຫາດັ່ງກ່າວ, ແລະ ເຮົາກໍບໍ່ມີວິທີການເອກະລາດ ທີ່ຈະຮູ້ໄດ້ຢ່າງແນ່ນອນວ່າຕົວເລກແທ້ຈິງກ່ຽວກັບ ຈຳນວນນັກໂທດການເມືອງວ່າມັນມີເທົ່າໃດແທ້.

ສ. ການລະເມີດແບບພາລະການໃນຊີວິດສ່ວນຕົວ, ຄອບຄົວ, ເຮືອນຊານ ຫຼື ການຕິດຕໍ່ທາງຈິດໝາຍ

ລັດຖະບານຈຳກັດສິດສ່ວນຕົວ ຂອງ ພົນລະເມືອງ ແລະ ຕາໜ່າງຕິດຕາມສອດແນມ ຂອງ ລັດກໍກ້ວາງຂວາງ. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄວາມປອດໄພອານຸຍາດໃຫ້ລັດຖະບານຕິດຕາມ ການສື່ສານຕິດຕໍ່ໃນນາມສ່ວນຕົວ ຂອງ ພົນລະເມືອງ (ລວມທັງທາງຈິດໝາຍທາງອີເລັກໂຕຣນິກ ແລະ ໂທລະສັບມືຖື) ພ້ອມທັງການໄປມາ.

ລັດຖະທຳມະນູນເກືອດຫ້າມ ການກວດຄົ້ນ ແລະ ຈັບກຸມທີ່ຜິດກົດໝາຍ. ແຕ່ມີບາງຄັ້ງ, ເຈົ້າ ຫນ້າທີ່ຕໍາ ຫຼວດບໍ່ໄດ້ເອົາຫົວຊໍາຂໍ້ກຳນົດໃນລັດຖະທຳມະນູນທີ່ເວົ້າເຖິງການປົກປັກຮັກສາ ສິດສ່ວນຕົວ ຂອງ ພົນລະເມືອງ, ໂດຍສະເພາະຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ. ໃນທາງກົດໝາຍແລ້ວ ຕໍາຫຼວດຕ້ອງໄດ້ຮັບ ອະນຸຍາດຈາກໄອຍະການ ຫຼື ສານເສຍກ່ອນ; ແຕ່ຕົວຈິງຕໍາຫຼວດບໍ່ໄດ້ຮັບ ອະນຸຍາດລ່ວງໜ້າສະເໝີໄປ. ກົດໝາຍອາດຍາປົກກະຕິແລ້ວ ຈະປົກປ້ອງຄວາມເປັນສ່ວນຕົວ ລວມທັງການຕິດຕໍ່ທາງຈິດໝາຍ, ໂທລະສັບ, ແລະ ຈິດໝາຍທາງອີເລັກໂຕຣນິກ. ເຖິງຢ່າງໃດ ກໍຕາມລັດຖະບານ ມັກຈະລະເມີດການປົກປ້ອງດ້ານກົດໝາຍນີ້. ກະຊວງ ປ້ອງກັນຄວາມ ສະຫງົບຕິດຕາມການເຄື່ອນໄຫວ ຂອງ ພົນລະເມືອງ; ນອກນັ້ນກໍຍັງມີກອງຫຼອນ ແບບບໍ່ເປັນ ທາງການທີ່ຢູ່ໃນຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດທີ່ເຮັດວຽກໃຕ້ການຈັດຕັ້ງທະຫານ ທີ່ເຮັດໜ້າ ທີ່ຮັບປະ ກັນສະເຖຍລະພາບ ແລະ ລາຍງານໃຫ້ຕໍາຫຼວດຮູ້ກ່ຽວກັບ “ພວກທີ່ບໍ່ຫວັງດີ” ພວກກອງຫຼອນປົກກະຕິຈະເຮັດວຽກຕ້ານຜູ້ລັກເລັກຂະໂມຍນ້ອຍ ແລະ ບັນຫາຄວາມບໍ່ສອດ ຄ່ອງດ້ານສິນທຳ ຫຼາຍກວ່າຈະກ່ຽວຂ້ອງດ້ານການເຄື່ອນໄຫວທາງການເມືອງ. ແຕ່ວ່າໃນເຂດ ຊົນນະບົດບ່ອນທີ່ມີພວກກະບົດເຄື່ອນໄຫວ, ພວກກອງຫຼອນກໍມີບົດບາດຕ້ານກັບພວກກະບົດ ແລະ ພວກຂີ້ລັກໄປພ້ອມໆກັນ. ສະມາຊິກ ຂອງ ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ-ຊາວໝູ່, ແມ່ຍິງ, ແນວໂຮມ-ກໍມີໜ້າທີ່ຕິດຕາມລາຍງານປະຊາຊົນໃຫ້ການຈັດຕັ້ງທຸກໆຂັ້ນ. ນອກນັ້ນ ກະຊວງ ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບກໍມີຕາງ ໜ້າຕໍາຫຼວດລັບ ຊຶ່ງມີໜ້າທີ່ຕິດຕາມເບິ່ງພົນລະເມືອງ ປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ດຳເນີນກິດຈະກຳຂົ່ມຂູ່ລັດຖະບານ.

ເຖິງແມ່ນວ່າລັດຖະບານຈະອານຸຍາດໃຫ້ວາງຂາຍວາລະສານ, ໜັງສືພິມຕ່າງປະເທດ ສຳຄັນໆ, ແຕ່ກໍມີຂໍ້ຈຳກັດດ້ານສິ່ງຈອງສິ່ງພິມຈາກຕ່າງປະເທດ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະບໍ່ເຮັດແບບ ເຄິ່ງຄັດປານໃດກໍຕາມ (ເບິ່ງພາກ 2. ກ).

ມີຜູ້ສະໜອງການບໍລິການດ້ານ ອິນເຕີແນັດຫຼາກແຫ່ງ. ສຳນັກງານນາຍົກໄດ້ບອກວ່າ ຫ້ອງການຕ້ອງການຢາກໃຫ້ຕິດຕາມ ແລະ ກວດຂັ້ນຜູ້ນຳໃຊ້ອິນເຕີແນັດ ກວ່າເກົ່າ

ຊຶ່ງໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນໃນປະເທດເກືອບ 4,000 ຄົນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຜູ້ນຳໃຊ້ອິນເຕີເນັດ ກໍຍັງສາມາດເຂົ້າເຖິງ 'ໄຊທ໌' ອິນເຕີເນັດຕ່າງໆ ລວມທັງ 'ໄຊທ໌' ທີ່ຕ້ານລັດຖະບານອີກດ້ວຍ. ຢູ່ວຽງຈັນ ແລະ ເມືອງໃຫຍ່ອື່ນໆກໍມີ ຮ້ານອິນເຕີເນັດ ຫລາຍກວ່າ 40 ແຫ່ງ ຊຶ່ງຮັບໃຊ້ຄົນຕ່າງ ປະເທດ ແລະ ພົນລະເມືອງລາວນຳ.

ໃນປີຜ່ານມາ, ລັດຖະບານສືບຕໍ່ແຜນງານຈັດສັນທີ່ຢູ່ອາໄສໃຫ້ຊາວກະສິກອນ ທີ່ເຄີຍເຮັດໄຮ່ຢູ່ ພູດອຍໃຫ້ໄປຢູ່ເຂດທີ່ງຽງ ຊຶ່ງທັງໝົດແມ່ນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ. ນີ້ແມ່ນແນໃສ່ ຮັບໃຊ້ແຜນລັດຖະບານເພື່ອຍຸດຕິການປູກຝັ່ນໃນ 2005 ແລະ ຍຸດຕິຖາງໄຮ່ໃນ 2010. ເຈົ້າໜ້າທີ່ເມືອງ ແລະ ແຂວງໄດ້ຊັກຊວນ ແລະ ບາງກໍລະນີກໍໄດ້ໃຊ້ຄຳສັ່ງທາງປາກເປົ່າ ເພື່ອຊຸກຍູ້ໃຫ້ ຜູ້ຄົນຍ້າຍບ້ານ ໂດຍສະເພາະໃນແຂວງພາກເໜືອ. ເຖິງແມ່ນວ່າຕາມແຜນຍົກຍ້າຍ ຂອງ ລັດຖະບານຈະມີການຊົດເຊີຍຊາວ ກະສິກອນທີ່ຕ້ອງສູນເສຍດິນ ແລະ ຈະໄດ້ຮັບການຊ່ວຍ ເຫຼືອເພື່ອຍົກຍ້າຍ, ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວການຊ່ວຍເຫຼືອດັ່ງກ່າວແມ່ນບໍ່ມີ, ຫຼື ຊ່ວຍກໍບໍ່ພໍສຳລັບຈະໄປ ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ແລະ ເພື່ອປັບຕົວເຂົ້າໃນຊີວິດໃໝ່. ນອກນັ້ນແລ້ວໃນບາງກໍລະນີ, ດິນປູກຝັງ ທີ່ມອບໃຫ້ນັ້ນຊຳເປັນດິນບໍ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ບໍ່ເໝາະສົມສຳລັບເຮັດກະເສດສຸມ. ຜົນຕາມ ມາແມ່ນເຫັນວ່າຢູ່ບາງເມືອງນັ້ນຊາວບ້ານ ທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍປະສົບກັບຄວາມທຸກຍາກຄວາມ ອຶດຫິວ, ການຂາດອາຫານ, ການເປັນພະຍາດຫຼາຍກ່ວາເດີມ, ແລະ ອັດຕາການຕາຍກໍເພີ່ມ ຂຶ້ນ. ລັດຖະບານໄດ້ອາໄສການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກອົງການບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ, ຜູ້ຊ່ວຍໃຫ້ທຶນ ລະບົບສອງຝ່າຍ, ແລະ ອົງການສາກົນໃນການຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງ ການ ຂອງ ຜູ້ຖືກຍົກຍ້າຍໃໝ່ນີ້, ແຕ່ວ່າການຊ່ວຍເຫຼືອດັ່ງກ່າວນັ້ນບໍ່ທົ່ວເຖິງ.

ວັນທີ 16 ຕຸລາ, ທາງການເມືອງ ແລະ ທະຫານເມືອງທ່າໂທມ ເຂດພິເສດໄຊສົມບູນ ໄດ້ສັ່ງ ໃຫ້ຊາວຄຣິສຕຽນເຜົ່າຂະມຸເກືອບ 70 ຄົນທີ່ຢູ່ບ້ານພຽງສະຫວັດໃຫ້ຍ້າຍອອກຈາກ ແຂວງ. ຊາວຄຣິສຕຽນ ນີ້ມີເວລາບໍ່ພໍຈັກນາທີໃຫ້ກຽມຕົວ ຈຶ່ງຕ້ອງປະເຄື່ອງຂອງໃຊ້ສ່ວນຕົວ ໄວ້ບໍ່ສາມາດເອົາໄປນຳ. ກຸ່ມດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກນຳສົ່ງດ້ວຍລົດຕ່າງເຄື່ອງຂອງທະຫານໄປຍັງແຂວງ ເກີດຮຽງຄືແຂວງ ບໍລິຄຳໄຊ. ພວກເຂົາຖືກປ່ອຍໄວ້ໃກ້ເທດສະບານເມືອງບໍລິຄັນ ບໍ່ມີຫຍັງຕິດຕົນ ມີມານຳ. ວັນທີ 23 ຕຸລາ ລົດຂົນຍ້າຍເຄື່ອງທະຫານແຂວງບໍລິຄຳໄຊໄດ້ຂົນຍ້າຍກຸ່ມຄົນເຜົ່າ ຂະມຸນີ້ໄປແຂວງໄຊຍະບູລີ ຊຶ່ງພວກເຂົາໄດ້ຈາກມາແຕ່ປີ 2000. ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄຊຍະບູລີໄດ້ຈັດ ແຈງໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຢູ່ແຂວງຫຼວງພະບາງ. ເຖິງແມ່ນວ່າແຫຼ່ງຂ່າວຈາກລັດຖະບານກາງໄດ້ເວົ້າວ່າ ພວກເຂົາເຈົ້າຖືກໄລ່ອອກໄປຍ້ອນເຂົາ ເຈົ້າໄດ້ມາຢູ່ ທ່າໂທມແບບຜິດກົດໝາຍ. ຕາມແຫຼ່ງຂ່າວ ທາງສາສະໜາຊຳແຈ້ງວ່າຊາວຄຣິສຕຽນ ຖືກບັງຄັບໃຫ້ໜີ, ແຕ່ພວກຊຶ່ງມາຢູ່ໃໝ່ຄົນອື່ນໆຊຳ ສາມາດຢູ່ບ້ານພຽງສະຫວັດຕໍ່ໄປໄດ້.

ລັດຖະບານອານຸຍາດໃຫ້ຄົນລາວແຕ່ງງານກັບຄົນຕ່າງປະເທດ ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບອາ ນຸຍາດເສຍກ່ອນ. ການຢູ່ຮ່ວມກັນກ່ອນແຕ່ງງານແມ່ນຜິດກົດໝາຍ. ເຖິງແມ່ນວ່າລັດຖະບານ ໄດ້ອານຸຍາດ ໃຫ້ມີການແຕ່ງງານ, ແຕ່ຂັ້ນຕອນແມ່ນຍຶດຍາວຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ສ້າງໂອກາດໃຫ້ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຮັບສິນບິນໄດ້. ການແຕ່ງງານກັບຄົນຕ່າງປະເທດທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບອານຸຍາດຈາກລັດ ຖະບານສາມາດເປັນໂມຄະໄດ້ ແລະ ເຮັດໃຫ້ທັງສອງພາກສ່ວນຖືກຈັບ ຫຼື ປັບໃໝໄດ້.

ພາກ 2. ການເຄົາລົບສິດເສລີພາບພົນລະເຮືອນ, ລວມທັງ:

ກ. –ເສລີພາບດ້ານປາກເວົ້າ ແລະ ພົມເຜີຍແຜ່

ລັດຖະທຳມະນູນໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ມີອິດສິດເສລີພາບໃນການປາກເວົ້າ ແລະ ພົມເຜີຍແຜ່ຂ່າວ, ແຕ່ໃນຕົວຈິງລັດຖະບານໄດ້ຈຳກັດການປາກເວົ້າ ແລະ ຂຽນໃນລັກສະນະການເມືອງ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນລັດຖະບານສ່ວນໃຫຍ່ ຍັງຫ້າມ ການຕຳນິໃນສິ່ງທີ່ລັດຖະບານເຫັນວ່າ ຈະກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ຊື່ສຽງຕົນ. ກົດໝາຍອາດຍາຫ້າມ ການປະໝາດລັດ, ໃສ່ຮ້າຍບົດເບື້ອນນະໂຍບາຍພັກ ແລະ ລັດ, ຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີສະພາບບໍ່ມີສະເຖຍລະພາບ, ຫຼື ໂຄສະນາຊວນເຊື່ອສະແດງຄວາມຄິດເຫັນທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ ລັດຕົກໃນທ່າອ່ອນແອ. ພົນລະເມືອງທີ່ຍື່ນຄຳຮ້ອງທຸກແບບຖືກຕ້ອງກົດໝາຍໄປຍັງຫ້ອງການຕ່າງໆ ຂອງ ລັດໂດຍທົ່ວໄປຈະບໍ່ມີບັນຫາ, ແຕ່ການຕຳນິແບບທົ່ວໄປ, ຫຼືແບບເຈາະຈົງຕຳນິຜູ້ນຳອາດນຳ ໄປສູ່ການຕຳນິ ຫຼື ຈັບກຸມ.

ສິ່ງພົມພາຍໃນ ແລະ ສື່ເອເລັກໂຕຣນິກ ແມ່ນຖືກຄວບຄຸມ ແລະ ເປັນກຳມະສິດ ຂອງ ລັດ. ຂ່າວທ້ອງຖິ່ນທີ່ເຜີຍແຜ່ໃນສົມວນຊົນທັງຫຼາຍແມ່ນສະທ້ອນເຖິງນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະ ບານ. ລາຍການສົນທະນາຢູ່ໂທລະພາບ ແລະ ບົດສະແດງຄວາມເຫັນພຽງແຕ່ສະແດງຄວາມແຕກຕ່າງກັນດ້ານຄຸ້ມຄອງເທົ່ານັ້ນ. ເຖິງແມ່ນວ່າລາຍການໂທລະພາບ ແລະ ວິທະຍຸໄດ້ຖືກຄວບຄຸມຢ່າງເຄັ່ງຄັດກໍຕາມ, ລັດຖະບານບໍ່ໄດ້ພະຍາຍາມຫຍັງເລີຍຕໍ່ການເຜີຍແຜ່ລາຍການ ໂທລະພາບ ແລະ ວິທະຍຸຈາກຕ່າງປະເທດ. ໃນຕົວຈິງປະຊາຊົນຫຼາຍຄົນພາກັນຊົມໂທລະພາບ ແລະ ຟັງວິທະຍຸໄທເປັນປະຈຳ ລວມທັງເບິ່ງລາຍງານຂ່າວ. ພົນລະເມືອງສາມາດເບິ່ງລາຍການ ໂທລະພາບ ‘ເຄບເບີລ’ ຫຼື ຜ່ານດາວທຽມຕະຫຼອດ 24 ຊົ່ວໂມງ. ລັດຖະບານພຽງແຕ່ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ລົງທະບຽນຈານດາວທຽມຮັບລາຍການ ແລະ ເສຍຄ່າພາສີພຽງແຕ່ຄັ້ງດຽວເພື່ອນຳໃຊ້ຊຶ່ງຕົ້ນຕໍແມ່ນເພື່ອມີລາຍຮັບ, ດັ່ງນັ້ນບໍ່ໄດ້ພະຍາຍາມຈຳກັດການນຳໃຊ້ມັນແຕ່ຢ່າງໃດ. ນອກນັ້ນແລ້ວກໍມີບໍລິສັດ ບໍລິການໂທລະພາບໃຊ້ສາຍ ໄຄເບີລ’ ຂອງ ປະເທດຈີນ. ການບໍລິ ການເຄເບລີ ດັ່ງກ່າວທີ່ລົງທະບຽນນຳລັດຖະບານສະໜອງຂ່າວ ແລະ ລາຍການບັນເທີງໄທ ແລະ ສາກົນໂດຍທີ່ລັດຖະບານບໍ່ໄດ້ພະຍາຍາມຈຳກັດແຕ່ຢ່າງໃດ. ມີໜັງສືພົມ ແລະ ວາລະ ສານເອເຊຍ ແລະ ສາກົນວາງຂາຍຢູ່ນຳຮ້ານເອກະຊົນທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຈາກລັດຖະບານ.

ນັກຂ່າວຕ່າງປະເທດຈະຕ້ອງມີວິຊາສະເພາະ ແລະ ໂດຍທົ່ວໄປຈະຕ້ອງມີເຈົ້າໜ້າທີ່ ລາວຕິດຕາມ. ເຖິງແມ່ນວ່າໂດຍລວມ ການຂໍວິຊາ ປະເພດນີ້ຈະບໍ່ມີບັນຫາ, ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ ວິຊານັກຂ່າວຈະຖືກຈຳກັດໃນການເຄື່ອນໄຫວ. ລັດຖະບານບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ໄປຊອກຫາແຫຼ່ງ ຂ່າວຢ່າງເສລີໄດ້, ແຕ່ມີນັກຂ່າວບາງຄົນທີ່ສາມາດໄປມາໄດ້ໂດຍບໍ່ມີຜູ້ຕິດຕາມ. ໃນກໍລະນີ ທີ່ຕ້ອງມີຜູ້ຕິດຕາມ, ນັກຂ່າວຈະຕ້ອງເສຍຄ່າທຳນຽມປະຈຳວັນໃຫ້ຜູ້ຕິດຕາມ. ລັດຖະບານ ໄດ້ກຳນົດຂັ້ນຕອນສະເພາະ ສຳລັບນັກຂ່າວທີ່ຕິດຕາມກອງປະຊຸມສຸດຍອດອາຊຽນ ຄັ້ງທີ 10 ທີ່ວຽງຈັນ ໃນເດືອນພະຈິກຜ່ານມາ. ຂັ້ນຕອນນີ້ບໍ່ໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ນັກຂ່າວມີຜູ້ຕິດຕາມ, ແຕ່ຫາກ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ເຂົາເຈົ້າລົງທະບຽນທີ່ ກະຊວງ

ຕ່າງປະເທດວ່າເຂົາເຈົ້າຕ້ອງການຢາກລາຍງານ ບັນຫາອື່ນໆ
ນອກເໜືອຈາກຂ່າວກອງປະຊຸມສຸດຍອດນັ້ນ.

ອຳນາດການປົກຄອງກໍຍັງຫ້າມບໍ່ໃຫ້ເຜີຍແຜ່ເນື້ອໃນທີ່ເຫັນວ່າບໍ່ຈົບງາມບໍ່ນັບຖື ວັດທະນະທຳ ຂອງ
ຊາດ ຫຼືບໍ່ສອດຄ່ອງແນວທາງການເມືອງ. ໃຜກໍຕາມທີ່ກະທຳຜິດໂດຍໄດ້ ນຳເອົາສິ່ງພິມທີ່ເຫັນວ່າ
“ວັດທະນະທຳແຫ່ງຊາດ” ຮັບບໍ່ໄດ້ແລ້ວ ຈະຖືກປັບໃໝ ຫຼືຖືກຈຳ ຄຸກຮອດ 1 ປີ. ມະຕິ ຂອງ
ນາຍົກລັດຖະມົນຕີກ່ຽວກັບຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປ້ອງການເຄື່ອນໄຫວທາງສາສະໜາ (ດຳລັດ ເລກທີ 92/ນຍ)
ຊຶ່ງໄດ້ຮັບຮອງເອົາໃນປີ 2002 ອານຸຍາດໃຫ້ພິມ ເອກະສານເນື້ອໃນສາສະໜາ
ໂດຍແມ່ນອົງການແນວລສວສັງຊາດເປັນຜູ້ອານຸມັດ. ໃນພາກ ປະຕິບັດ,
ຕົກມາເຖິງທ້າຍປີຍັງບໍ່ມີກຸ່ມສາດສະໜາໃດບໍ່ ວ່າຄຣິສຕຽນ ຫຼື ບາຮາຍ ທີ່ໄດ້ຮັບ
ອະນຸຍາດໃຫ້ພິມປຶ້ມທີ່ມີເນື້ອໃນສາດສະໜາເທື່ອ (ໃຫ້ເບິ່ງພາກ 2. ຄ).

ຮູບເງົາ ແລະ ດົນຕີທີ່ຜະລິດຢູ່ໃນທ້ອງຟຽງລັດຖະບານນັ້ນຈະຕ້ອງໄດ້ຖືກກວດກາ ເບິ່ງເນື້ອໃນ,
ແຕ່ວ່າຮູບເງົາ ແລະ ດົນຕີຕ່າງປະເທດໃນຮູບຊີດີ ແລະ ວິດີໂອນັ້ນສາມາດ ຊອກຫາໄດ້ງ່າຍດາຍ. ກະຊວງ
ຖະແຫຼງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທຳໄດ້ພະຍາຍາມຫຼາຍຄັ້ງທີ່ຈະ ຈຳກັດອິດທິພົນດ້ານວັດທະນະທຳ ຂອງ
ໄທໃນດົນຕີ ແລະ ລາຍການມ່ວນຊື່ນຕ່າງໆ ຂອງ ລາວ. ຂໍ້ຈຳກັດຕ່າງໆນີ້ປະກົດວ່າ
ຄົນສ່ວນໃຫຍ່ບໍ່ຄ່ອຍເອົາຫົວຊາ ແລະ ມີຜົນກະທົບໜ້ອຍ ທີ່ສຸດ.

ລັດຖະບານຄວບຄຸມຜູ້ບໍລິການອິນເຕີເນັດ ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ບາງຄັ້ງກໍໄດ້ປິດ
ບໍ່ໃຫ້ຄົນເຂົ້າເຖິງບາງ ‘ໄຊທ໌’ ທີ່ເຫັນວ່າລາມິກ ຫຼື ບໍ່ກໍແມ່ນຕຳນິສະຖາບັນ ແລະ ແນວທາງລັດ ຖະບານ.
ນອກນັ້ນກໍໄດ້ຕິດຕາມເບິ່ງຈິດໝາຍມາໜ້ອຍເລັກໂຕຣນິກເປັນຄັ້ງຄາວ. ມີລະບຽບການ
ເຂັ້ມງວດຫຼາຍກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ ອິນເຕີເນັດ ຂອງ ພົນລະເມືອງ ກໍຖືວ່າເປັນການຈຳກັດອິດ
ເສລີພາບໃນການສະແດງຄວາມຄິດເຫັນຫຼາຍເກີນໄປ. “ການກະທົບກະເທືອນຕໍ່ສັນຕິພາບ ແລະ
ຄວາມສຸກ ຂອງ ຊຸມຊົນ” ແລະ “ການລາຍງານຂ່າວທີ່ປິດເປືອນ” ເປັນການກະທຳອາດ ສະຍາກຳ. ໃນປີ
2003, ສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີໄດ້ເພີ່ມທະ ວິບົດບາດລັດຖະບານການ
ຄວບຄຸມການບໍລິການອິນເຕີເນັດ (ເບິ່ງພາກ 1. ສ). ແຕ່ໃນຕົວຈິງ, ລັດ ຖະບານບໍ່ມີຄວາມ
ສາມາດປະຕິບັດລະບຽບການນີ້ໄດ້.

ລັດຖະທຳມະນູນໄດ້ອານຸຍາດໃຫ້ມີສິດເສລີພາບໃນການສຶກສາຮຳຮຽນ; ແຕ່ລັດ ຖະບານ
ພະຍາຍາມຈຳກັດມັນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມໃນຫຼາຍປີຜ່ານມາ, ເພິ່ນກໍໄດ້ໂຍະຍານ ຂໍ້ຈຳກັດຕ່າງໆນີ້
ໃນບາງຂົງເຂດ. ກະຊວງ ສຶກສາໄດ້ຄວບຄຸມຢ່າງເຂັ້ມງວດຫຼັກສູດໃນໂຮງຮຽນ ລວມທັງໂຮງຮຽນເອກະຊົນ
ແລະ ວິທະຍາໄລ ເພື່ອຮັບປະກັນຈະບໍ່ມີວິຊາສອນໃດໆທີ່ຍົກບັນຫາ
ລະບົບການເມືອງຂຶ້ນມາຖືກຖຽງກັນໄດ້. ນັກວິຊາການສິດສອນທີ່ເປັນຄົນລາວ ແລະ ບໍ່ເປັນ
ຄົນລາວທີ່ທຳການຄົ້ນຄວ້າໃນ ປະເທດອາດຖືກຈຳກັດການເດີນທາງ ແລະ ເຂົ້າເຖິງຂ່າວສານ ຂໍ້ມູນກໍໄດ້
ແລະອາດຖືກຫ້າມບໍ່ໃຫ້ ພິມເຜີຍແຜ່ ຍ້ອນມີຂໍ້ຈຳກັດໃນກົດໝາຍອາດຍາ. ຍ້ອນ
ລັດຖະບານເປັນນາຍຈ້າງເກືອບວ່າອາຈານສອນທຸກໆຄົນ, ລັດຖະບານຈຶ່ງສາມາດຄວບຄຸມ ບໍ່ຫຼາຍກໍໜ້ອຍ
ການເດີນທາງເພື່ອການຄົ້ນຄວ້າ ຂອງ ຄູອາຈານສອນ ກໍຄືຄວບຄຸມທຶນ ການສຶກສາ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ,

ລັດຖະບານຊຶ່ງເມື່ອກ່ອນໄດ້ ຈຳກັດບໍ່ໃຫ້ອາຈານສອນ ເດີນທາງໄປຕ່າງປະເທດ, ບັດນີ້ຊຳສະແຫວງຫາໂອກາດ ແລະ ເກືອບວ່າ ທຸກໆຂໍ້ສະເໜີ ເດີນທາງໄປຄົ້ນຄວ້າທີ່ຕ່າງປະເທດແມ່ນໄດ້ຮັບການອານຸມັດຈາກລັດຖະບານ.

ຂ. ເສລີພາບໃນການຊຸມນຸມແບບສັນຕິ ແລະ ການຈັດຕັ້ງສະມາຄົມ

ລັດຖະທຳມະນູນອານຸຍາດໃຫ້ມີເສລີພາບໃນການໂຮມຊຸມນຸມ, ແຕ່ລັດຖະບານໄດ້ ຈຳກັດສິດດັ່ງກ່າວໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ. ກົດໝາຍອາດຍາເກືອດຫ້າມການເຂົ້າຮ່ວມໃນການ ຈັດຕັ້ງໃດໆ ເພື່ອຈຸດປະສົງເຮັດປະທ້ວງ, ເດີນຂະບວນຄັດຄ້ານ, ຫຼື ການກະທຳໃດໆທີ່ສ້າງ "ຄວາມວຸ້ນ ວາຍບໍ່ສະຫງົບຂຶ້ນໃນສັງຄົມ". ການກະທຳນັ້ນສາມາດຖືກລົງໂທດຈຳຄູກ 1-5 ປີ. ຖ້າຫາກຈຳເລີຍຖືກກ່າວຟ້ອງຂຶ້ນສານວ່າໄດ້ກະທຳຜິດຕໍ່ລັດ, ເຂົາອາດຖືກຕັດສິນຈຳຄູກເຖິງ 20 ປີ ແລະ ອາດຖືກປະຫານຊີວິດ.

ລັດຖະທຳມະນູນອານຸຍາດໃຫ້ພົນລະເມືອງຈັດຕັ້ງ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມໃນສະມາຄົມ, ແຕ່ – ໃນຕົວຈິງ, ລັດຖະບານຊຳກັດສິດນັ້ນ. ລັດຖະບານເປັນຜູ້ລົງທະບຽນ ແລະ ຄວບຄຸມທຸກໆ ສະມາຄົມ ແລະ ຫ້າມສະມາຄົມທີ່ຕ້ານລັດຖະບານ. ກຸ່ມການເມືອງຕ່າງໆນອກເໜືອຈາກການ ຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນທີ່ຢູ່ ໃຕ້ພັກ ປປລ ແມ່ນຖືກເກືອດຫ້າມ. ເຖິງແມ່ນວ່າລັດຖະບານຈະຈຳກັດ ສະມາຄົມວິຊາຊີບ ແລະ ສັງຄົມ ຫຼາຍໆປະເພດ, ກໍຍັງມີກຸ່ມສະມາຄົມທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ແລະ ບໍ່ແມ່ນກຸ່ມການເມືອງທີ່ພົບປະກັນ ຢ່າງເປັນປະຈຳໂດຍບໍ່ມີບັນຫາ. ລັດຖະບານໄດ້ອະນຸຍາດ ແບບມິດໆໃຫ້ບາງສະມາຄົມ ປະເພດທຸລະກິດເຮັດຄືແນວນັ້ນໄດ້, ເຊັ່ນ ອະນຸຍາດໃຫ້ເຈົ້າ ຂອງ ໂຮງແຮມ ແລະ ຜູ້ຈັດສົ່ງສິນຄ້າສ້າງຕັ້ງ ສະມາຄົມທຸລະກິດ ຂອງ ຕົນ.

ຄ. ເສລີພາບດ້ານເຊື້ອຖືສາດສະໜາ

ລັດຖະທຳມະນູນອະນຸຍາດໃຫ້ມີເສລີພາບໃນການເຊື້ອຖືສາດສະໜາ; ແຕ່ວ່າທາງ ການໂດຍສະເພາະຢູ່ທ້ອງຖິ່ນມັກຈະເຂົ້າໄປຫຍຸ້ງກ່ຽວກັບສິດທິໃນການປະກອບພິທີກຳສາດສະ ໜາ. ໃນປີ 1999, ສະມາຊິກໂບດຄຣິສຕະຈັກຂ່າວປະເສີດລາວສອງຄົນຊື່ ຍອດ ແລະ ທອງຈັນ ຖືກ ຈັບຢູ່ແຂວງອຸດົມໄຊ ແລະ ຖືກກ່າວຫາວ່າເປັນກະບົດ ແລະ ກໍ່ກວນເພື່ອຄວາມບໍ່ສະຫງົບ. ເຖິງແມ່ນວ່າການຈັບກຸມເຂົາເຈົ້າປະກົດວ່າພົວພັນເຖິງກິດຈະກຳໃຫ້ມີການປ່ຽນສາດສະໜາ. ສານຕັດສິນ ຂອງ ຍອດ ຖືກຈຳຄູກ 12 ປີ ແລະ ທອງຈັນ 15 ປີ. ມາຮອດທ້າຍປີ ທັງສອງຍັງ ຄົງຖືກຂັງຄູກຢູ່.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ລັດແມ່ນລັດທີ່ບໍ່ເປັນ ຂອງ ສາດສະໜາໃດໜຶ່ງ, ແຕ່ພັກ ແລະ ລັດໃຫ້ ຄວາມເອົາໃຈໃສ່ ພິເສດຕໍ່ສາດສະໜາພຸດ ນິກາຍທິນະຍານ ຊຶ່ງມີຜູ້ເຊື້ອຖືຫຼາຍກວ່າ 40% ຂອງ ຈຳນວນພົນລະເມືອງ ແລະ ເປັນຄວາມເຊື້ອຖື ຂອງ ເກືອບທຸກຊົນເຜົ່າໃນປະເທດ. ລັດຖະທຳ ມະນູນບໍ່ໄດ້ຮັບຮູ້ສາດສະໜາໃດ ໜຶ່ງວ່າເປັນສາດສະໜາປະຈຳຊາດ, ແຕ່ຍ້ອນລັດຖະບານ ສະໜັບສະໜູນ ແລະ ດູແລວັດວາອາຮາມ ແລະ ສະຖານທີ່ອື່ນໆ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນ

ການປະຕິບັດທາງສາດສະໜາພຸດ ເລີຍຍົກຖານະ ຂອງ ສາດສະໜາພຸດໃຫ້ສູງກ່ວາ
ສາດສະໜາອື່ນໆໃນປະເທດ.

ມີສອງປາງບຸນເຄິ່ງສາດສະໜາ ທີ່ລັດຖະບານຮັບຮູ້ຄືບຸນທາດຫຼວງ ແລະ ວັນອອກ ພັນສາ.
ນອກນັ້ນກໍມີການສະເຫຼີມສະຫຼອງໃຫຍ່ດ້ານການເມືອງ ແລະ ວັດທະນາທຳ. ລັດຖະ ບານຮັບຮູ້ ຄວາມນິຍົມ
ແລະ ຄວາມສຳຄັນການສະຫຼອງດ້ານວັດທະນາທຳ ຂອງ ສາດສະໜາພຸດ, ແລະ
ເຈົ້າໜ້າທີ່ລະດັບສູງສ່ວນໃຫຍ່ກໍໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງເປີດເຜີຍ.

ລັດຖະທຳມະນູນທ້າມ "ທຸກໆການກະທຳທີ່ສ້າງຄວາມແບ່ງແຍກດ້ານສາດສະໜາ, ຫຼື
ສ້າງຄວາມແຕກແຍກໃນໝູ່ປະຊາຊົນ." ພັກ ແລະ ລັດຖະບານຕິຄວາມໝາຍຂໍ້ຄວາມນີ້ວ່າ
ທ້າມການກະທຳໂດຍທຸກໆຄົນ ລວມທັງຜູ້ເຊື່ອຖືສາດສະໜາພຸດສ່ວນຫຼາຍ ແລະ ຜູ້ເຊື່ອຖືຜີ. ເຖິງແມ່ນວ່າ
ຄວາມເຫັນ ຂອງ ລັດຖະບານນັ້ນຮັບຮູ້ຜົນປະໂຫຍດໄດ້ຈາກສາດສະໜາ, ລັດຖະ ບານກໍຍັງຮັບຮູ້ວ່າ
ສາດສະໜາສາມາດສ້າງຄວາມແບ່ງແຍກ, ກວນໃຈ, ຫຼື ເຮັດໃຫ້ຂາດຄວາມ ໝັ້ນຄົງໄດ້.
ລັດຖະທຳມະນູນຂຽນວ່າ ລັດ "ລະດົມຊຸກຍູ້" ພະສົງສຳມະເນນຊາວພຸດ ແລະ ນັກບວດສາດສະໜາອື່ນໆ
ໃຫ້ ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ກິດຈະກຳທັງຫຼາຍທີ່ "ເກີດປະໂຫຍດແກ່ຊາດ ແລະ ປະຊາຊົນ."

ທາງການສືບຕໍ່ມີຄວາມສົງໄສຊຸມຊົນສາດສະໜາທີ່ບໍ່ແມ່ນພຸດ, ລວມທັງກຸ່ມຄຣິສຕຽນ ຊຶ່ງ
ອາດຍ້ອນວ່າສາດສະໜາອື່ນໆ ບໍ່ໄດ້ຢູ່ໃນການນຳ ແລະ ຢູ່ໃນການຈັດຕັ້ງລັດຖະບານ. ໃນ
ອະດີດມີເຈົ້າໜ້າທີ່ບາງຄົນຕຳນິໂດຍສະເພາະສາດສະໜາຄຣິສຕຽນ ວ່າເປັນສາດສະໜາ ຕາເວັນຕົກ ຫຼື
ສາດສະໜາ "ນຳເຂົ້າ" ໂດຍຈັກກະພັດ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖິ່ນບາງຄົນຊຶ່ງອາດ ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມໃນ
ບາງກໍລະນີ ຈາກທາງການລັດຖະບານສູນກາງ ຫຼື ພັກຄອມມິວນິດ, ໄດ້ເລັ່ງໃສ່ກຸ່ມ ໂປຣແຕສຕັງ
ເປັນກຸ່ມເປົ້າໝາຍໂຈມຕີ. ຍ້ອນນັບແຕ່ຕອນຕົ້ນຊຸມປີ 1990, ໂບດໂປຣແຕສຕັງ ໄດ້ຂະຫຍາຍ
ຕົວຢ່າງໄວວາ, ຍ້ອນໂບດນີ້ທຳການຕິດຕໍ່ກັບຕ່າງປະເທດ ຫຼາຍ, ຍ້ອນວິທີການເອົາຄົນປ່ຽນສາດສະ
ໜາຢ່າງເອົາຈິງເອົາຈັງໂດຍສະມາຊິກໂບດ ນີ້ອາດມີສ່ວນ ເຮັດໃຫ້ລັດຖະບານ ແລະ ພັກຄອມມິວນິດ
ສົງໄສກິດຈະກຳ ຂອງ ໂບດ ໂປຣແຕສຕັງ.

ໃນປີ 2002; ສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີໄດ້ອອກດຳລັດນຶ່ງ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ
ປົກປ້ອງປະຕິບັດກຳທາງສາດສະໜາ. ດຳລັດທີ່ມີຜົນໃນທາງກົດໝາຍນີ້ແມ່ນເພື່ອກຳນົດ
ແຈ້ງຂອບເຂດກິດຈະກຳທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ແກ່ກຸ່ມສາດສະໜາ ຫຼື ຜູ້ປະຕິບັດສາດສະໜາເຮັດໄດ້.
ດຳລັດນີ້ອະນຸຍາດໃຫ້ກຸ່ມສາດສະໜາຈຳນວນໜ້ອຍ ໃຫ້ສາມາດເຮັດພິທີສາດສະໜາ ຄົນຊຶ່ງ
ໃນເມື່ອກ່ອນຖືວ່າຜິດກົດໝາຍ ເຊັ່ນການປ່ຽນສາດສະໜາ ການພິມ ແລະ ການພິມເອກະສານ
ກ່ຽວກັບສາດສະໜາ; ແຕ່ເພິ່ນຍັງຮຽກຮ້ອງວ່າກ່ອນຈະເຮັດສິ່ງນີ້ໄດ້ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງຈະ
ຕ້ອງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດເສຍກ່ອນ, ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ທາງການນັ້ນແມ່ນແນວລາວສ້າງຊາດ ອັນເປັນ
ອົງການດູແລກິດຈະກຳດ້ານສາດສະໜາແທນລັດຖະບານ. ເຖິງແມ່ນວ່າຈຸດປະສົງ ຂອງ
ດຳລັດນີ້ແມ່ນເພື່ອກຳນົດແຈ້ງບັນດາສິດທິ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງ ກຸ່ມສາດສະໜາ,
ແຕ່ມີຜູ້ນຳສາດສະໜານ້ອຍ ຫຼາຍກຸ່ມທີ່ຈື່ມວ່າ ດຳລັດນີ້ ມັນເປັນສິ່ງຈຳກັດໂພດໃນພາກ ປະຕິບັດຕົວຈິງ.
ຂໍ້ຮຽກຮ້ອງທີ່ກຸ່ມສາດສະໜາຕ້ອງໄດ້ຮັບ ອະນຸຍາດ ບາງຄັ້ງຈາກຫຼາຍໆ

ທ້ອງຖານໃນລະດັບແຕກຕ່າງກັນໄປນັ້ນ ກ່ອນຈະດຳເນີນກິດຈະກຳ ຕ່າງໆໄດ້ ເຮັດໃຫ້ມັນ ຈຳກັດອິດ ເສລີພາບ ຂອງ ກຸ່ມເຫລົ່ານີ້.

ໃນທົ່ວປະເທດມີກຸ່ມສາດສະໜາ ໂປຣແຕັສຕັງ 250-300 ກຸ່ມທີ່ເຮັດພິທີກຳສາດ ສະໜາ ຂອງ ຕົນ. ແນວລາວສ້າງຊາດຮັບຮູ້ສອງກຸ່ມສາດສະໜາ ໂປຣແຕັສຕັງ: ໂບດ ຄຣິສຕະຈັກຂ່າວປະເສີດລາວ (LEC) ແລະໂບດວັນເສົາ. ປົກກະຕິແລ້ວກຸ່ມ ສາດສະໜາ ໂປຣແຕັສຕັງໃນລາວຈະເປັນສະມາຊິກໂບດໃດໂບດນຶ່ງນັ້ນ, ແຕ່ວ່າໃນພາກປະຕິບັດຕົວ ຈິງກໍມີບາງກຸ່ມທີ່ດຳເນີນການແບບເອກະລາດ. ທັງສອງໂບດນັ້ນເປັນ ເຈົ້າຂອງຊັບສິນຢູ່ວຽງຈັນ ແລະ ເມືອງອື່ນໆ.

ສ່ວນໃຫຍ່ບໍ່ວ່າຢູ່ບ່ອນໃດໃນລາວ, ສະມາຊິກ ຂອງ ກຸ່ມສາດສະໜາທີ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ມາດົນແລ້ວ ນັ້ນບໍ່ຄ່ອຍມີບັນຫາໃນການປະຕິບັດພິທີກຳສາດສະໜາ. ແຕ່ກໍຍັງມີຢູ່ວ່າກຸ່ມ ສາດສະໜາທີ່ສ້າງຕັ້ງ ມາດົນແລ້ວຢູ່ບາງບ່ອນທີ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ, ແລະຫຼວງພະບາງ ສືບຕໍ່ມີບັນຫາການຈຳກັດຮັດແຄບຈາກອຳນາດປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ. ສ່ວນຫຼວງຫຼາຍ ຂອງ ບັນຫາທີ່ເກີດກັບຊຸມຊົນສາດສະໜາຄຣິສຕຽນ ແມ່ນຢູ່ທີ່ຄຣິສຕຽນ ຫາກແຜ່ລາມໃໝ່ໆ ທາງການບາງຄັ້ງກໍແນະນຳໃຫ້ກຸ່ມສາດສະໜາ ຈັດຕັ້ງກັນຂຶ້ນໃໝ່ໃຫ້ຮ່ວມເຂົ້າກັບກຸ່ມອື່ນໆ ທີ່ມີຄວາມເປັນມາດ້ານປະຫວັດສາດຄ້າຍຄືກັນ ແຕ່ຫາກມີຄວາມເຊື່ອຖືແຕກຕ່າງກັນກໍຕາມ. ດຳລັດ 92/ນຍ ໄດ້ກຳນົດຂັ້ນຕອນການລົງທະບຽນກັບແນວລາວສ້າງຊາດໂດຍນິກາຍໃໝ່. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມໃນເດືອນມີນານັ້ນ ແນວລາວສ້າງຊາດໄດ້ອອກຂໍ້ ແນະນຳໃຫ້ທ້ອງຖານ ແນວທີ່ແຂວງ ແລະ ເມືອງວ່າກຸ່ມສາດສະໜາໂປຣແຕັສຕັງ ທັງໝົດຈະຕ້ອງ ດຳເນີນການ ຢູ່ໃຕ້ຄຳຮັບຮູ້ LEC ຫຼື ໂບດວັນ ເສົາ. ເຖິງປານນັ້ນກໍຕາມ, ຕົວຈິງ ແລ້ວທາງການກໍຍັງອະນຸຍາດ ໃຫ້ກຸ່ມສາດສະໜາຈຳນວນນຶ່ງ ຊຶ່ງບໍ່ຂຶ້ນກັບສອງໂບດນັ້ນສາມາດທຳ ພິທີກຳ ຂອງ ຕົນໄດ້ ເຊັ່ນເດີມ.

ທັດສະນະຄວາມອິດທິນ ຂອງ ລັດຖະບານຕໍ່ສາດສະໜານັ້ນ ແຕກຕ່າງກັນຈາກທ້ອງ ຖິ່ນນຶ່ງ ໄປຫາທ້ອງຖິ່ນອື່ນ. ມັກຈະແມ່ນອົງການແນວລາວສ້າງຊາດທີ່ຈະເຂົ້າໄປກ່ຽວຂ້ອງ ເວົ້າວ່າກັບອຳນາດປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ເຊື່ອຖືສາດສະໜາມີຄົນເຊື່ອຖືໜ້ອຍ ໂດຍສະເພາະຊາວຄຣິສຕຽນ ຖືກຂົ່ມເຫັງ ຫຼືກະທຳແນວບໍ່ດີຕໍ່ເຂົາເຈົ້າ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມີບາງບ່ອນນັ້ນອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ຍັງສືບຕໍ່ສະແດງຄວາມບໍ່ອິດທິນຕໍ່ກຸ່ມສາດ ສະໜາອີກຢູ່. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມທາງການໃນຕົວເມືອງຈຳນວນນຶ່ງ ເຊັ່ນຢູ່ວຽງຈັນ, ສະຫວັນນະເຂດ, ປາກເຊ, ກໍຄ່ອຍ ໄດ້ຮັບການປະຕິບັດທາງສາດສະໜາ ຂອງ ຊາວຄຣິສຕຽນ ໄດ້. ເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດຖະບານຢູ່ ຫຼາຍໆເຂດໄດ້ຈຳກັດພິທີກຳທາງສາດສະໜາ ຂອງ ກຸ່ມທີ່ໄດ້ລົງ ທະບຽນຢ່າງຖືກຕ້ອງ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ໃນບາງເຂດ ຂອງ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ, ອັດຕະປື, ວຽງຈັນ, ບໍລິຄຳໄຊ ແລະ ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາໄດ້ຈັບ ແລະ ກັກຖືຜູ້ເຊື່ອຖືໂດຍບໍ່ຕັ້ງຂໍ້ກ່າວຫາ (ເບິ່ງພາກ 1. ງ). ນອກນັ້ນແລ້ວ, ຊາວຄຣິສຕຽນ ຢູ່ບາງບ່ອນໃນແຂວງສະຫວັນນະເຂດໄດ້ຖືກ ກົດດັນໃຫ້ເລີກ ເຊື່ອຖືສາດສະໜາ ຂອງ ຕົນ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖິ່ນໄດ້ຊົ່ວວ່າຈະກັກບໍ່ໃຫ້ບັດປະຈຳຕົວ ແລະ ປຶ້ມສຳ ມະໂນຄົວ ແລະ ຈະບໍ່ໃຫ້ໄດ້ຮັບການສຶກສາຖ້າຫາກຜູ້ເຊື່ອຖືບໍ່ເຮັດຕາມ.

ໂບດໂຣມັນກາໂຕລິກ ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດການໄດ້ຢ່າງປະສິດຕິຜົນ ຢູ່ເຂດພູດອຍ ແລະ ເຂດພາກເໜືອ. ໂບດໂຣມັນກາໂຕລິກ ຢູ່ພາກເໜືອ ຂອງ ປະເທດສ່ວນໃຫຍ່ ເວົ້າໄດ້ວ່າ ຢູ່ໃນສະພາບຊຸດໂຊມໜັກໜ່ວງ. ຊຸມຊົນກາໂຕລິກ ທີ່ບໍ່ມີສະມາຊິກຫຼາຍທີ່ຫຼວງພະບາງ, ໄຊຍະບູລີ ແລະ ບໍ່ແກ້ວ ຈະຈັດພິທີກຳຢູ່ເຮືອນສະມາຊິກ, ແລະ ເຂົາເຈົ້າກໍບໍ່ມີຄຸນພໍ. ການຢ້ຽມ ຍາມ ຂອງ ຄຸນພໍ່ຈາກວຽງຈັນ ກໍບໍ່ຄ່ອຍເລື້ອຍປານໃດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ໂບດດັ່ງກ່າວມີ ໜ້າທີ່ຢູ່ທ້າແຂວງພາກກາງ ແລະ ພາກ ໃຕ້ທີ່ມີພົນລະເມືອງແໜ້ນໜາທີ່ສຸດ, ແລະ ຢູ່ທີ່ນີ້ຜູ້ ເຊື່ອຖືກາໂຕລິກສາມາດເຮັດພິທີກຳໄດ້ຢ່າງເປັດເຜີຍ. ມີສັງຄະລາດສາມອົງທີ່ວຽງຈັນ, ທ່າແຂກ ແລະ ປາກເຊ ແລະ ອົງທີ່ສື່ປະຕິບັດໜ້າທີ່ຢູ່ຫຼວງພະບາງ ແຕ່ທາກພັກເຊົາຢູ່ວຽງຈັນ. ທ່ານຈະ ເດີນທາງໄປເຂດປະຕິບັດສາດສະໜາເປັນໄລຍະແຕ່ບໍ່ເລື້ອຍ. ຕະຫຼອດປີ [ຜ່ານມາ] ອຳນາດທ້ອງຖິ່ນໄດ້ຈັບກຸມ ແລະ ຄຸມຂັງຊາວຄຣິສຕຽນ ປະມານ 30 ຄົນ ແຕ່ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຖືກປ່ອຍຕົວພາຍໃນສອງສາມອາທິດ ພາຍຫຼັງຖືກຈັບກຸມ.

ລັດຖະບານປົກກະຕິແລ້ວແມ່ນອະນຸຍາດ ໃຫ້ຈັດພິທີກຳສຳຄັນທາງສາດສະໜາ ຂອງ ຊຸມຊົນສາດສະໜາທີ່ຮັບຮູ້ກັນແລ້ວໂດຍບໍ່ມີ ບັນຫາຫຍັງ. ປີຜ່ານມາບໍ່ໄດ້ຮັບລາຍງານວ່າ ທາງການໄດ້ ຈຳກັດຮັດແຄບການສະຫຼອງວັນບຸນໃຫຍ່ທາງສາດສະໜາ ຂອງ ຊາວຄຣິສຕຽນ.

ຜູ້ເຊື່ອຖືສາດສະໜາ ບາຮາຍ ກໍສາມາດດຳເນີນພິທີກຳຂອງຕົນ ໂດຍບໍ່ມີບັນຫາຢູ່ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ແຕ່ວ່າຢູ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ຄຳມ່ວນຜູ້ເຊື່ອຖືສາດສະໜາ ນີ້ທີ່ມີຈຳນວນບໍ່ ຫຼາຍໄດ້ຖືກຈຳກັດໂດຍທາງການທ້ອງຖິ່ນ. ຊາວມຸສລິມ ຈຳນວນໜ້ອຍຢູ່ ວຽງຈັນ ຊຶ່ງລ້ວນແລ້ວແຕ່ ເປັນຄົນຕ່າງປະເທດໝົດກໍສາມາດປະຕິບັດພິທີກຳເຂົາເຈົ້າ ຢ່າງບໍ່ມີບັນຫາຫຍັງ.

ພວກທີ່ເຊື່ອຖືຜີໂດຍທົ່ວໄປທາງການບໍ່ໄດ້ສ້າງບັນຫາ ແລະ ອະນຸຍາດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າທຳ ພິທີກຳ. ເຂົ້າໃຈວ່າມີກຸ່ມຊົນເຜົ່າປະມານ 70 ກຸ່ມໃນປະເທດທີ່ເຊື່ອຖືສາດສະໜານີ້. ເຖິງຢ່າງ ໃດກໍຕາມ ລັດຖະບານພະຍາຍາມຊຸກຍູ້ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າບໍ່ເຮັດໃນສິ່ງທີ່ຖືວ່າຫຼ້າຫຼັງ, ຂາດອານະໄມ, ຫຼືຜິດກົດໝາຍເຊັ່ນ ມີບາງກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ຂ້າລູກນ້ອຍ ເມື່ອເກີດມາເສຍອົງຄະ ຫຼື ການຮັກສາ ເກັບສົບສະມາຊິກຄອບຄົວໄວ້ໃນເຮືອນ.

ປີຜ່ານມາ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ນະຄອນຫຼວງໄດ້ປົດປ່ອນທຳພິທີ ຂອງ ໂບດແຫ່ງນຶ່ງ ທີ່ຮັບໃຊ້ຊຸມ ຊົນຂະມຸຈຳນວນບໍ່ຫຼາຍ. ທາງການຍັງຄົງສືບຕໍ່ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຊຸມຊົນ ຄຣິສຕຽນ ບ້ານໂພນງາມ, ເມືອງ ເພືອງ, ແຂວງວຽງຈັນສ້າງໂບດ ຂອງ ເຂົາເຈົ້າຄືນໃໝ່ ພາຍຫຼັງທີ່ທາງການເມືອງໄດ້ມ້າງ ມັນໄດ້ສອງປີກ່ອນນັ້ນ. ທາງການສະຫວັນນະເຂດໄດ້ປະຕິເສດຊຸມຊົນຄຣິສຕຽນ ບ້ານຄຳສານ ທີ່ໄດ້ເຮັດຄຳຮ້ອງຂໍໂບດເຂົາເຈົ້າຄືນ ຊຶ່ງຖືກທາງການຍຶດເອົາໄປໄດ້ຫຼາຍປີແລ້ວ. ຢູ່ບ່ອນອື່ນໆ ທາງການໄດ້ສືບຕໍ່ ປະຕິເສດຄຳຮ້ອງຂອງຊຸມຊົນທີ່ຂໍຮ້ອງປຸກສ້າງໂບດ ຂອງ ເຂົາເຈົ້າແບບຖາ ວອນ. ມີບາງບ່ອນອີກທີ່ ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ສືບຕໍ່ໃຊ້ການຂົ່ມຂູ່ເພື່ອໃຫ້ຊາວຄຣິສຕຽນປະກາດເລິກ ເຊື່ອຖືສາດສະໜາ ຂອງ ເຂົາ, ໂດຍສະເພາະຢູ່ບາງສ່ວນ ຂອງ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ, ອັດຕະປື, ບໍລິຄຳໄຊ ແລະ ຫຼວງພະບາງ. ວັນທີ 16 ຕຸລາ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ ແລະທະຫານເມືອງ ທ່າໂທມ ຂອງ ເຂດພິເສດໄຊສົມບູນ

ໄດ້ບັງຄັບໃຫ້ ຊາວຄຣິສຕຽນເຜົ່າຂະມຸເກືອບ 70 ຄົນທີ່ບ້ານພຽງສະຫວັດໃຫ້ອອກໄປຈາກເຂດນັ້ນ.
(ໃຫ້ເບິ່ງພາກ 1. ສ).

ແນວລາວສ້າງຊາດຊື່ນຳອົງການສາດສະໜາພຸດລາວ. ນັບແຕ່ປີ 1996 ເປັນຕົ້ນມາ ພະສົງ ທີ່ຮຽນຢູ່ສະຖາບັນສ້າງຄູແຫ່ງຊາດບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງຮຽນວິຊາມາກ-ເລນິນ ອີກ ຊຶ່ງແມ່ນ ສ່ວນນຶ່ງ ຂອງ ຫຼັກສູດ. ການເຊື່ອມເອົາແນວຄິດຄອມມິວນິດເຂົ້າໃນຄຳສອນພະພຸດທະເຈົ້າ ໄດ້ຫຼຸດລົງຫຼາຍໃນປີ ຜ່ານມານີ້. ວັດບາງບ່ອນກໍໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ຮັບເອົາການຊ່ວຍເຫຼືອ ຈາກວັດພຸດທະສາດສະໜາ ທີນະຍານຢູ່ຕ່າງປະເທດ, ທັງນີ້ກໍເພື່ອຈະໄດ້ຂະຫຍາຍການ ອົບຮົມໃຫ້ແກ່ພະສົງ ແລະເພື່ອຈະໄດ້ ສຸມໃສ່ແຕ່ການຝຶກສອນທາງປະເພນີ. ນອກນັ້ນແລ້ວພະ ຫຼາຍໆຕົນກໍໄດ້ເດີນທາງໄປຕ່າງປະເທດ ໂດຍສະເພາະໄປປະເທດໄທເພື່ອສຶກສາດ້ານສາດ ສະໜາ.

ໄດ້ມີລາຍງານວ່າເຈົ້າໜ້າທີ່ບາງຄົນ ໃນບາງເຂດມີຄວາມລະແວງສົງໄສຄົນທີ່ປ່ຽນ ສາດສະໜາໄປເປັນຄຣິສຕຽນ, ແຕ່ວ່າຜ່ານມາ 1 ປີບໍ່ມີລາຍງານວ່າມີການຂົ່ມເຫັງ ຫຼື ຈັບກຸມຜູ້ທີ່ໄດ້ປ່ຽນ ສາດສະໜາເປັນຄຣິສຕຽນແຕ່ຢ່າງໃດ.

ລັດຖະບານໄດ້ຫ້າມເດັດຂາດບໍ່ໃຫ້ຄົນຕ່າງປະເທດມາປ່ຽນສາດສະໜາ ແຕ່ຫາກ ອະນຸ ຍາດໃຫ້ອົງການບໍ່ສັງກັດລັດທີ່ມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັບສາດສະໜາເຂົ້າໄປເຮັດວຽກຢູ່ໃນປະເທດ. ຄົນຕ່າງປະເທດທີ່ເຫັນວ່າແຈກຢາຍເອກະສານສາດສະໜາ ອາດຖືກຈັບ ແລະ ສົ່ງອອກ ນອກປະເທດ. ໃນເດືອນເມສາ ອະເມຣິກັນ 4 ຄົນຖືກໄລ່ອອກປະເທດ ຍ້ອນເຂົາໄດ້ແຈກ ຢາຍຮູບເງົາຊີວິ ເລື່ອງສາດສະໜາຄຣິສຕຽນ. ເຖິງແມ່ນວ່າດຳລັດ 92 ກ່ຽວກັບພິທີກຳທາງສາດ ສະໜາອະນຸຍາດໃຫ້ມີ ການປ່ຽນສາດສະໜາໂດຍຜູ້ປະຕິບັດທຳ ຕາບໃດທີ່ພວກເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກແນວໂຮມ ສ້າງຊາດໃຫ້ເຮັດກິດຈະກຳນັ້ນໄດ້. ຖ້າຫາກແນວລາວສ້າງຊາດ ບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຜູ້ທີ່ພົບເຫັນວ່າສອນສາດສະໜາສາມາດຖືກຊໍ່ເຂັ້ມ ຫຼື ຈັບກຸມໄດ້. ໃນເດືອນສິງຫາ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ຢູ່ເມືອງລອງ, ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ ໄດ້ຈັບຊາວຍ້າວສາດສະໜາ ຄຣິສຕຽນ 2 ຄົນ ຍ້ອນໄດ້ປ່ຽນສາດສະໜາ ຊາວບ້ານຍ້າວທ້ອງຖິ່ນນຳກັນ.

ລັດຖະບານອະນຸຍາດໃຫ້ພິມ, ນຳເຂົ້າ ແລະ ແຈກຢາຍເອກະສານສາດສະໜາພຸດ, ຫາກບໍ່ອະນຸຍາດເຊັ່ນດຽວສຳລັບສາດສະໜາອື່ນໆ. ດຳລັດ 92/ນຍ ອະນຸຍາດໃຫ້ພິມ ເອກະສານສາດສະໜາ ຖ້າໄດ້ອະນຸຍາດຈາກແນວລາວສ້າງຊາດ; ແຕ່ແນວລາວສ້າງ ຊາດຍັງບໍ່ໄດ້ເຮັດເຊັ່ນນັ້ນ ສຳລັບຊຸມຊົນຊາວ ຄຣິສຕຽນ. ລັດຖະບານຮຽກຮ້ອງ ແລະ ປົກກະຕິກໍອະນຸມັດໃຫ້ມີສາຍພົວພັນເປັນທາງການລະຫວ່າງ ຜູ້ທີ່ຖືສາດສະໜາດຽວກັນຢູ່ຕ່າງ ປະເທດ. ແຕ່ໃນພາກປະຕິບັດແລ້ວ ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງສາຍພົວພັນແບບເປັນທາງການ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງການນັ້ນ ມັນບໍ່ເຫັນໄດ້ຢ່າງແຈ່ມແຈ້ງ, ແລະ ການຂໍຮ້ອງ ໃຫ້ມີ ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຊຸມຜູ້ຖືສາດສະໜາດຽວກັນ ປົກກະຕິຈະບໍ່ເປັນບັນຫາຫຍຸ້ງຍາກ (ເບິ່ງ ພາກ 2. ກ). ລາຍລະອຽດຕື່ມ, ໃຫ້ເບິ່ງ ບົດລາຍງານສາກົນກ່ຽວກັບອິດສະຣະພາບດ້ານສາດສະ ໜາ.

ງ. ເສລີພາບໃນການໄປມາພາຍໃນປະເທດ, ການເດີນທາງໄປຕ່າງປະເທດ, ການເດີນທາງໄປບ່ອນອື່ນ, ແລະ ການກັບຄືນປະເທດ.

ລັດຖະທຳມະນູນອະນຸຍາດໃຫ້ມີສິດຕ່າງໆນີ້, ແຕ່ວ່າລັດຖະບານໄດ້ຈຳກັດມັນໃນພາກ ປະຕິບັດຕົວຈິງ. ພົນລະເມືອງທີ່ເດີນທາງລະຫວ່າງແຂວງບໍ່ຕ້ອງລາຍງານທາງການກ່ຽວກັບ ການໄປມານັ້ນ. ແຕ່ຖ້າຕ້ອງໄປເຂດລະບຸວ່າ ເປັນເຂດມີປັນຫາຄວາມປອດໄພ, ຢູ່ຕາມບ່ອນ ເພີ່ມອັດທາງແລ້ວ ຈະມີການກວດບັດປະຈຳຕົວໃນບາງຄັ້ງຄາວ. ພົນລະເມືອງທີ່ຈະເດີນທາງໄປຕ່າງປະເທດຕ້ອງໄດ້ຂໍວິຊາອອກ. ລັດຖະບານປົກກະຕິແລ້ວຈະອະນຸມັດວິຊາດັ່ງກ່າວ. ແຕ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖິ່ນເຄີຍປະຕິເສດບໍ່ອະນຸຍາດເຮັດໃບຄຳຮ້ອງໜັງສືເດີນທາງ ແລະ ຂໍວິຊາສຳລັບບາງຄົນທີ່ຕ້ອງການຢາກອົບພະຍົບໄປຢູ່ປະເທດອື່ນ. ມີການຈຳກັດບໍ່ໃຫ້ຄົນຕ່າງປະເທດເດີນທາງໄປບາງເຂດ ເຊັ່ນເຂດພິເສດໄຊສົມບູນ ຊຶ່ງເປັນເຂດປົກຄອງດ້ານກຳລັງທະຫານ ຫຼື ໄປເມືອງຫ່າງໄກໃນເຂດຊຽງຂວາງ ແລະ ບໍລິຄຳໄຊ ບ່ອນທີ່ພວກຕ້ານລັດຖະບານກຳລັງ ປະຕິບັດການຢູ່.

ລັດຖະບານບໍ່ໄດ້ໃຊ້ມາດຕະການບັງຄັບໃຫ້ອອກປະເທດ. ແຕ່ວ່າຍັງມີກຸ່ມຄົນຈຳນວນໜ້ອຍໜຶ່ງທີ່ໄດ້ໂຕນອອກຈາກປະເທດ ໃນເວລາປ່ຽນລະບອບໃນປີ 1975 ແລະ ຖືກສານຕັດ ສິນໂດຍບໍ່ໄດ້ຊ້ອງໜ້າ ຍ້ອນກິດຈະກຳຕ້ານລັດຖະບານ, ສຳລັບພວກນີ້ແລ້ວຈະບໍ່ມີສິດ ກັບຄືນປະເທດ.

ລະຫວ່າງ 1980-1999, ມີພົນລະເມືອງຫຼາຍກວ່າ 29,000 ຄົນ ຊຶ່ງຄັ້ງໜຶ່ງໄດ້ເປັນອົບພະຍົບອາໄສຢູ່ໄທ, ຈີນ ແລະ ປະເທດອື່ນໆ ໄດ້ຂໍກັບຄືນໄປຢູ່ປະເທດລາວຢ່າງຖາວອນ ໂດຍໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກອົງການຂ້າຫຼວງໃຫຍ່ ສປຊ ເພື່ອອົບພະຍົບ (UNHCR) ຍັງມີບຸກຄົນອື່ນທີ່ໄດ້ອອກຈາກລາວໄປ ພາຍຫຼັງ 1975 ໄດ້ກັບຄືນຈາກຕ່າງປະເທດມາຢູ່ລາວ ດ້ວຍຄວາມສະມັກໃຈນອກຂອບເຂດການເບິ່ງແຍງ ຂອງ ອົງການຂ້າຫຼວງໃຫຍ່. ປົກກະຕິບຸກ ຄົນປະເພດນີ້ທາງການຈະເຝົ້າເບິ່ງຢ່າງໃກ້ຊິດຫຼາຍກວ່າກໍລະນີປະຊາຊົນທົ່ວໄປ. ເຖິງຢ່າງໃດ ກໍຕາມຫຼາຍຄົນທີ່ໄດ້ໂຕນໜີ ພາຍຫຼັງປ່ຽນແປງລະບົບການປົກຄອງໃນ 1975 ກໍໄດ້ກັບຄືນ ບ້ານ ເພື່ອຢັ້ງຢືນຢາມພີ່ນ້ອງ, ໃນນັ້ນມີບາງຄົນຢູ່ຕໍ່ໄປໂດຍມີອະນຸມັດທາງການຢູ່ໃນນາມ ຄົນຕ່າງດ້າວ ແລະ ກໍມີບາງຄົນທີ່ສາມາດຂໍສັນຊາດຄືນ. ອົບພະຍົບບາງຄົນທີ່ໄດ້ກັບຄືນ. ລັດຖະບານໄດ້ອອກບັດປະຈຳຕົວທີ່ມີເຄື່ອງໝາຍພິເສດເພື່ອຄວາມສະດວກແກ່ທາງການ.

ບັດດັ່ງກ່າວນີ້ມັກຈະສ້າງສະພາບແບ່ງແຍກດ້ານສັງຄົມຕໍ່ຜູ້ກັບຄືນປະເທດ.

ລັດຖະທຳມະນູນຍັງອະນຸຍາດໃຫ້ບ່ອນພັກເຊົາ ແລະ ປົກປ້ອງສຳລັບບຸກຄົນທີ່ຕ້ອງການລີ້ໄພແລະບໍ່ມີສັນຊາດ,ແຕ່ວ່າປະເທດລາວບໍ່ໄດ້ເປັນພາຄີສິນທິສັນຍາກ່ຽວກັບອົບພະຍົບ 1951 ຫຼື ອານຸສັນຍາ 1967. ໃນດ້ານປະຕິບັດ, ລັດຖະບານບໍ່ໃຫ້ການປົກປ້ອງຕ້ານກັບການທ່ວງດົງໄວ້, ການກັບຄືນປະເທດ ຂອງ ບຸກຄົນທີ່ຢ້ານວ່າຈະຖືກການຂົ່ມເຫງ ແລະ ກໍບໍ່ໄດ້ສຶກສາ ຢ່າງເປັນ ປະຈຳວ່າ ຜູ້ໃດທີ່ຄວນໄດ້ຮັບຖານະຜູ້ອົບພະຍົບ ຫຼື ຂໍລີ້ໄພ.

ພາກ 3. ການເຄາະລົບສິດທິດ້ານການເມືອງ: ສິດທິພົນລະເມືອງໃນການປ່ຽນລັດຖະບານ ຂອງ ຕົນ

ປະຊາຊົນບໍ່ມີສິດທີ່ຈະປ່ຽນລັດຖະບານ ເຖິງແມ່ນວ່າລັດຖະທຳມະນູນ 1991 ຊຶ່ງໄດ້ດັດແກ້ ໃນປີ 2003, ໄດ້ເວົ້າເຖິງລະບົບປົກຄອງທີ່ປະກອບດ້ວຍອຳນາດບໍລິຫານ, ນິຕິບັນຍັດ ແລະ ຕຸລາການກຳຕາມ, ພັກ ປປລ ສືບຕໍ່ຄວບຄຸມການປົກຄອງ ແລະ ການນຳພາ ແຕ່ລະໆດັບຍ້ອນມີ "ບົດບາດນຳພາ" ກຳນົດໄວ້ໃນລັດຖະທຳມະນູນ. ລັດຖະທຳມະນູນ

ໄດ້ເວົ້າເຖິງການມີສະພາແຫ່ງຊາດທີ່ເປັນຕົວແທນປະຊາຊົນ ຊຶ່ງຈະມີການເລືອກຕັ້ງແຕ່ລະທ້າປີ ຢ່າງເປີດເຜີຍ. ພ້ອມທັງໃຫ້ມີຜູ້ຮັບສະໝັກຫຼາຍຄົນ, ເປັນການເລືອກຕັ້ງທີ່ ຍຸດຕິທຳ ພ້ອມທັງ ປ່ອນບັດແບບລັບ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ທຸກຄົນ ມີສິດປ່ອນບັດໄດ້. ແຕ່ວ່າມີແຕ່ພັກດຽວຄືພັກ ປຊປ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ຄະນະເລືອກຕັ້ງ ຊຶ່ງແມ່ນສະພາແຫ່ງຊາດແຕ່ງຕັ້ງຂຶ້ນ ຕ້ອງເຫັນດີຮັບ ເອົາຜູ້ສະໝັກທຸກຄົນບໍ່ວ່າໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ຫຼື ລະດັບຊາດ. ຜູ້ຮັບສະໝັກບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງເປັນ ສະມາຊິກພັກ ປປລາວ; ແຕ່ຕົວຈິງແລ້ວເກືອບວ່າ ທຸກຄົນເປັນ. ມີຄວາມເຂົ້າໃຈແບບກ້ວາງ ຂວາງວ່າເຈົ້າໜ້າທີ່ໃນຂະແໜງບໍລິຫານເປັນຜູ້ບໍ່ບໍລິສຸດຜຸດຜ່ອງ

ສະພາແຫ່ງຊາດເລືອກຄະນະປະຈຳ ຊຶ່ງປົກກະຕິແມ່ນອີງຕາມຂໍ້ສະເໜີ ຂອງ ຄະນະ ປະຈຳ ຊຸດກ່ອນ. ໂດຍອີງຕາມຂໍ້ສະເໜີຂອງຄະນະ, ສະພາຈະເລືອກ ຫຼື ປົດປະທານ ແລະ ຮອງປະທານ. ຄະນະປະຈຳກໍຍັງຕິດຕາມການຈັດຕັ້ງອຳນາດບໍລິຫານ ແລະ ຕຸລາການນຳອີກ ດ້ວຍ ແລະ ເປັນຜູ້ມີອຳນາດຜູ້ດຽວໃນການສະເໜີລັດຖະດຳລັດ ຂອງ ປະທານປະເທດ ພ້ອມ ນັ້ນມັນຍັງແຕ່ງຕັ້ງຄະນະເລືອກຕັ້ງແຫ່ງຊາດ ຊຶ່ງເປັນອົງກອນມີອຳນາດກ່ຽວກັບການເລືອກຕັ້ງ (ລວມທັງການຮັບຮອງເອົາຜູ້ລົງຮັບສະໝັກ) ກິດຈະກຳ ຂອງ ຄະນະປະຈຳບໍ່ໂປ່ງໃສຢ່າງ ເຕັມສ່ວນ.

ສະພາແຫ່ງຊາດ, ໂດຍອີງຕາມຂໍ້ແນະນຳ ຂອງ ປະທານ, ຈະເລືອກເອົານາຍົກ ລັດຖະມົນຕີ ແລະ ລັດຖະມົນຕີອື່ນໆ. ສະພາແຫ່ງຊາດອັນປະກອບດ້ວຍສະມາຊິກ 109 ຄົນ ຊຶ່ງຖືກເລືອກມາ ໃນເດືອນກຸມພາ 2002 ດ້ວຍພົນລະເມືອງມີສິດເລືອກຕັ້ງທັງຍິງ ແລະ ຊາຍນັ້ນໃນສະໄໝເປີດກອງປະຊຸມເດືອນເມສາ 2002 ໄດ້ເຫັນພ້ອມນຳການເລືອກປະທານ ຂອງ ພັກປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ ແລະ ໃນວາລະປະຊຸມດຽວກັນນັ້ນ ກໍໄດ້ຮັບຮອງເອົານາຍົກ ແລະ ຄະນະລັດຖະບານຊຸດໃໝ່ຕາມການເລືອກ ຂອງ ປະທານ. ສະພາແຫ່ງຊາດອາດ ຈະພິຈາລະນາ ແລະ ປ່ຽນຮ່າງກົດໝາຍ. ແຕ່ມີພຽງ ແຕ່ອານຸກຳມະການປະຈຳຕ່າງໆ ຂອງ ສະພາ ທີ່ອາດຈະສະເໜີໃຫ້ມີກົດໝາຍໃໝ່. ລັດຖະທຳມະນູນໃຫ້ສິດຍື່ນຮ່າງກົດໝາຍ ຕໍ່ຄະນະປະຈຳສະພາແຫ່ງຊາດ ແລະ ໂຄງສ້າງຄະນະບໍລິຫານ.

ບໍ່ມີກົດໝາຍທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຂອງ ລັດຖະບານ, ແຕ່ປົກ ກະຕິລັດ ຖະບານກໍຈະຮັກສາຂໍ້ມູນບໍ່ຍອມເປີດເຜີຍ ຖືວ່າມັນກ່ຽວຂ້ອງກັບກິດຈະການພາຍໃນ, ເພາະເຫັນວ່າຮັກສາຄວາມລັບນັ້ນແມ່ນຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອ "ຜັນປະໂຫຍດ ຂອງ ຊາດດ້ານສະເຖຍລະພາບ".

ໃນຈຳນວນສະມາຊິກສະພາ 109 ຄົນ, ມີເພດຍິງຢູ່ 22 ຄົນ, ໃນຈຳນວນສະມາຊິກພັກ 53 ຄົນ, 3 ຄົນແມ່ນເພດຍິງ, ແລະ ໃນນັ້ນແມ່ຍິງ 1 ຄົນແມ່ນສະມາຊິກ ຂອງ ຄະນະປະຈຳ ຂອງ ສະພາແຫ່ງຊາດ ຊຶ່ງມີທັງໝົດ 7 ຄົນ. ຍັງບໍ່ທັນມີເພດຍິງທີ່ເປັນສະມາຊິກກົມການເມືອງ ຫຼື ຄະນະລັດຖະມົນຕີ.

ໃນຈຳນວນ 109 ຄົນ ທີ່ເປັນສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດ, 9 ຄົນເປັນລາວສູງ ແລະ 19 ຄົນ ເປັນລາວເທິງ. ສ່ວນໃຫຍ່ ຂອງ ສະມາຊິກແມ່ນລາວລຸ່ມ ຊຶ່ງກວມເອົາສ່ວນໃຫຍ່ ຂອງ ຜູ້ນຳລະດັບສູງ ໃນການຈັດຕັ້ງພັກ ແລະ ລັດຖະບານ. ລັດຖະມົນຕີໃນລັດຖະບານ 3 ຄົນມາ ຈາກຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ.

ພາກ 4: ທັດສະນະ ຂອງ ລັດຖະບານຕໍ່ການສືບສວນ ຂອງ ສາກົນ ແລະ ອົງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບ ລັດຖະບານ ກ່ຽວກັບ ການກ່າວຫາດ້ານລະເມີດສິດທິມະນຸດ

ບໍ່ມີອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານພາຍໃນປະເທດ ເຮັດວຽກດ້ານສິດທິມະນຸດ, ແລະ ລັດຖະບານ ກໍບໍ່ມີຂັ້ນຕອນທາງການເພື່ອຂັ້ນທະບຽນ. ການຈັດຕັ້ງໃດກໍຕາມທີ່ຢາກສືບ ສວນ ແລະ ຕຳນິຢ່າງເປີດເຜີຍຕໍ່ນະໂຍບາຍລັດຖະບານ ກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດຕ້ອງປະເຊີນ ສິ່ງກົດຂວາງຕ່າງໆທີ່ສາຫັດ, ຖ້າຫາກອົງການນັ້ນໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ດຳເນີນການເຊັ່ນນັ້ນ.

ປົກກະຕິແລ້ວລັດຖະບານຈະບໍ່ຕອບໂຕ້ຕໍ່ການຮ້ອງຂໍເປັນລາຍລັກອັກສອນ ສຳລັບຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບສະພາບດ້ານສິດທິມະນຸດ ຊຶ່ງອົງການສິດທິມະນຸດສາກົນສົ່ງໄປ, ແຕ່ລັດ ຖະບານ ກໍມີການຈັດຕັ້ງ ເພື່ອໃຫ້ມີການສືບທອນກ່ຽວກັບບັນຫານີ້ ກັບລັດຖະບານຕ່າງປະເທດ ແລະ ໄດ້ກໍຮັບເອົາການຊ່ວຍເຫຼືອ ຈາກຜູ້ໃຫ້ທຶນສາກົນຈຳນວນນຶ່ງໃນການຈັດຕັ້ງຊຸດອົບຮົມ ກ່ຽວ ກັບສິນທິສັນຍາ ສປຊ ດ້ານສິດທິມະນຸດ.

ລັດຖະບານຮັກສາສາຍພົວພັນກັບອົງການສະຫະພັນກາແດງສາກົນ (ICRC), ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດຖະບານ ແລະ ນາຍທະຫານໄດ້ຮັບການອົບຮົມຈັດໂດຍ ICRC ກ່ຽວກັບກົດໝາຍ ດ້ານສິດທິມະນຸດທີ່ ອົງການ ICRC ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ. ໃນຊຸມປີ 1990, ລັດຖະບານ ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ຜູ້ສັງເກດການສິດທິມະນຸດໄດ້ຕິດຕາມການດູແລຊາວອົບພະຍົບຫຼາຍກວ່າ 29,000 ຄົນ ທີ່ໄດ້ກັບຄືນປະເທດເພື່ອຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ໂດຍການອຸບປະຖຳ ຂອງ ອົງການ ຂ້າຫຼວງໃຫຍ່ເພື່ອອົບພະຍົບ ສປຊ UNHCR (ໃຫ້ເບິ່ງພາກ 2. ງ). ຫ້ອງການ UNHCR ທີ່ລາວໄດ້ປິດລົງໃນຕອນທ້າຍ 2001 ເມື່ອ ຂ້າຫຼວງໃຫຍ່ໄດ້ຕີລາຄາວ່າວຽກຕິດຕາມສະພາບ ອະດີດອົບພະຍົບໄດ້ສິ້ນສຸດແລ້ວ ແລະ ອົບພະຍົບ ທີ່ກັບຄືນມາຢູ່ລາວກໍໄດ້ປັບຕົວເຂົ້າໃນ ສັງຄົມຢ່າງໄດ້ຜົນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍດີ, ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ປິດຫ້ອງການ UNHCR ມານີ້, ລັດຖະບານ ບໍ່ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ຜູ້ຕິດຕາມ ຂອງ UNHCR ທີ່ປະຈຳຢູ່ໄທເຂົ້າ ໄປຢັ້ງຢືນຢາມອົບພະຍົບອີກ. ໜ່ວຍງານສິດທິມະນຸດພາຍໃຕ້ກົມສິນທິສັນຍາສາກົນ ແລະ ບັນຫາ ກົດໝາຍ ຂອງ ກະຊວງ ຕ່າງປະເທດ ມີໜ້າທີ່ຄົ້ນຄ້ວາຂໍ້ກ່າວຫາວ່າມີການລະເມີດສິດທິມະນຸດ. ໜ່ວຍ ງານນີ້ບໍ່ອີງໃຈ ບໍ່ຕິດຕໍ່ຂໍ້ຊັກຖາມເປັນກໍລະນີໆ. ກະຊວງການຕ່າງປະເທດໃນບາງຄັ້ງຈະເຮັດອັນໃດອັນນຶ່ງ ພາຍຫຼັງມີການຊັກຖາມຈາກອົງການ ສປຊ ກ່ຽວກັບສະພາບສິດທິມະນຸດ. ໃນເດືອນສິງຫາ, ລັດຖະມົນຕີຊ່ວຍວ່າການກະຊວງການຕ່າງປະເທດໄດ້ຕອບຄຳຖາມ ຂອງ ສປຊ ກ່ຽວກັບ ສະພາບ ແລະ ຖານະ ຂອງ ຄົນລາວ 16 ຄົນທີ່ຖືກສົ່ງກັບປະເທດແຕ່ປະເທດໄທ ເພື່ອຂັ້ນສານ ຍ້ອນພວກເຂົາໄດ້ຮ່ວມໃນການໂຈມຕີທີ່ມີລັກສະນະການເມືອງ ຫ້ອງການດ່ານພາສີລາວ ທີ່ດ່ານຊ່ອງເມກ-ວັງເຕົາ ໃນເດືອນກໍລະກົດ 2000.

ພາຍຫຼັງການກ່າວຫາວ່າມີການສັງຫານຊາວບ້ານເຜົ່າມົ້ງ ໃນເດືອນພຶດສະພາ, ລັດຖະບານ ໄດ້ປະຕິເສດຂໍ້ຮຽກຮ້ອງ ຂອງ ຊຸມຊົນສາກົນທີ່ຢາກທຳການສຶກສາສະພາບ ແບບເຕັມສ່ວນ ແລະ ຢ່າງໂປ່ງໃສ. ແຕ່ລັດຖະບານໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ອົງການສາກົນ ແລະ NGO ໃຫ້ເຂົ້າມາປະຕິບັດງານແບບຈຳກັດ ເພື່ອສະໜອງອາຫານໃຫ້ແກ່ອະດີດກະບົດທີ່ຍອມຮັບເອົາ ແຜນງານຈັດສັນທີ່ພັກອາໄສ ຂອງ ລັດຖະບານ.

ພາກ 5. ການຈຳແນກ, ການກະທຳທາງໃນທາງທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງໃນສັງຄົມ ແລະ ການຄ້າມະນຸດ

ລັດຖະທຳມະນູນກຳນົດວ່າ ພົນລະເມືອງລາວທຸກຄົນມີສິດເທົ່າທຽມກັນຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ ໂດຍ ບໍ່ມີການຈຳແນກເພດ, ຖານະສັງຄົມ, ການສຶກສາ, ຄວາມເຊື່ອຖື ຫຼື ຊົນເຜົ່າ. ບາງຄັ້ງລັດ ຖະບານໄດ້ແກ້ໄຂກໍລະນີທີ່ມີການເກັບກຳຂໍ້ມູນແມ່ນອນ ຊຶ່ງພົວພັນກັບການຈຳແນກ ແລະ ເປັນສິ່ງທີ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ ລະດັບສູງຕ່າງກໍຮູ້ ແຕ່ຫາກວ່າ ກົນໄກດ້ານກົດໝາຍທີ່ພົນລະເມືອງອາດ ຈະໃຊ້ ເພື່ອກ່າວຟ້ອງ ກໍລະນີມີການຈຳແນກຕໍ່ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງມັນຊຳບໍ່ທັນພັດທະນາ ໄດ້ດີເທື່ອ ແລະ ກໍບໍ່ເປັນສິ່ງທີ່ມວນຊົນທົ່ວໄປເຂົ້າໃຈຢ່າງກວ້າງຂວາງ.

ເພດຍິງ

ມີລາຍງານວ່າໄດ້ມີການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວຕ້ານກັບເພດຍິງ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ບັນຫານີ້ບໍ່ແມ່ນບັນຫາແຜ່ລາມຫຼາຍ. ການທຳຮ້າຍລະຫວ່າງຜົວ-ເມຍ ແມ່ນຜິດກົດໝາຍ. ບໍ່ຄ່ອຍມີ ລາຍງານດ້ານການຂົ່ມຂືນ. ໃນກໍລະນີຄະດີຂົ່ມຂືນໄດ້ຖືກນຳສົ່ງສານນັ້ນ, ໂດຍທົ່ວໄປ ສານຈະຕັດສິນຈຳຄຸກແຕ່ 3 ປີຂຶ້ນໄປຈົນເຖິງປະຫານຊີວິດ. ການຂົ່ມຂືນລະຫວ່າງຄູ່ຜົວເມຍ ບໍ່ຖືວ່າຜິດກົດໝາຍ.

ການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ເພື່ອເປັນໂສເພນີ ໄດ້ເປັນບັນຫາ (ເບິ່ງພາກ 5, ການຄ້າມະນຸດ). ການຄ້າປະເວນີແມ່ນຜິດກົດໝາຍ, ການທຳໂທດແມ່ນການຈຳຄຸກແຕ່ 3 ເດືອນຫາ 5 ປີ.

ການລ່ວງລະເມີດທາງເພດບໍ່ເຫັນມີລາຍງານຫລາຍປານໃດ, ແຕ່ການລ່ວງລະເມີດທາງ ເພດແທ້ໆ ແລ້ວມັນກໍເປັນການຍາກທີ່ຈະຕີລາຄາໄດ້. ເຖິງແມ່ນວ່າການລ່ວງລະເມີດທາງເພດ ບໍ່ຜິດກົດໝາຍ, ແຕ່ “ການປະພຶດທາງເພດທີ່ລາມີກອນາຈານ” ຕໍ່ຄົນອື່ນສາມາດຖືກຕັດສິນ ຈຳຄຸກ ແຕ່ 6 ເດືອນຫາ 3 ປີ.

ລັດຖະທຳມະນູນໃຫ້ສິດເທົ່າທຽມກັນລະຫວ່າງຍິງ ແລະ ຊາຍ, ແລະ ສະຫະພັນແມ່ຍິງ ລາວ ເຄື່ອນໄຫວທົ່ວປະເທດເພື່ອສົ່ງເສີມຖານະແມ່ຍິງໃນສັງຄົມ. ກົດໝາຍຄອບຄົວທຳມ ການຈຳແນກ ໃນດ້ານກົດໝາຍເມື່ອກ່ຽວຂ້ອງເຖິງການແຕ່ງງານ ແລະ ມູນມໍລະດົກ. ການຈຳ ແນກເພດຍິງ ບໍ່ເປັນບັນຫາທົ່ວໄປ. ແຕ່ ຍັງມີການຈຳແນກໃນລະດັບແຕກຕ່າງກັນໃນແງ່ຮີດຄອງ ປະເພນີ ແລະ ສ່ວນໃຫຍ່ການຈຳແນກນີ້ມັກຈະມີຢູ່ໃນຊົນເຜົ່າອາໄສຢູ່ຕາມພູດອຍ. ແມ່ຍິງຫຼາຍ ຄົນມີຖານະທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນສັງຄົມ ແລະ ທຸລະກິດ; ແລະ ໃນເຂດຕົວເມືອງ ລາຍຮັບ ຂອງ ແມ່ຍິງແມ່ນສູງກວ່າລາຍຮັບ ຂອງ ເພດຊາຍ.

ໃນສອງສາມປີຜ່ານມາ, ລັດຖະບານໄດ້ເພີ່ມການສະໜັບສະໜູນຕໍ່ແຜນງານພັດທະນາທີ່ແນໃສ່ປັບປຸງທີ່ຕັ້ງຂອງເພດຍິງໃນສັງຄົມ ລວມທັງໃນລະບົບການເມືອງ. ໃນປີຜ່ານມາສະພາແຫ່ງຊາດໄດ້ຮັບຮອງເອົາກົດໝາຍໃໝ່ເອີ້ນວ່າ “ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ຍິງ.” ດ້ວຍບັນດາຂໍ້ກຳນົດ ວ່າດ້ວຍການຕ້ານກັບການຄ້າແມ່ຍິງ ພ້ອມທັງບັນດາຂໍ້ກຳນົດ ເພື່ອປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ຈາກຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ. ກົດ ໝາຍໄດ້ ໃຫ້ນິຍາມວ່າການຄ້າ ແລະ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃຊ້ຕ້ານກັບເພດຍິງ ແລະ ເດັກ ຖືວ່າເປັນ ການກະທຳຜິດທາງອາຍາ, ແລະ ກົດໝາຍຍັງປົກປ້ອງຜູ້ຮັບເຄາະຮ້າຍ ໂດຍອີງກອນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ກົດໝາຍນີ້ແມ່ນສອດຄ່ອງກັບສົນທິສັນຍາ ສປຊ ເພື່ອລົບລ້າງການຈຳແນກ ເພດຍິງ (CEDAW) ແລະ ສົນທິສັນຍາສິດທິເດັກ (ສສດ) ຊຶ່ງທັງສອງນັ້ນ ປະເທດລາວ ກໍເປັນພາຄີ.

ເດັກນ້ອຍ

ເຖິງແມ່ນວ່າລັດຖະບານໄດ້ຖືການສຶກສາ ແລະ ສຸຂະພາບເດັກເປັນບູລິມະສິດໃນແຜນເສດຖະກິດກໍຕາມ, ທິນເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການພື້ນຖານດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ການສຶກສານັ້ນແມ່ນບໍ່ພຽງພໍ. ແລະປະເທດນີ້ມີອັດຕາເດັກແດງ ແລະ ເດັກນ້ອຍຕາຍສູງທີ່ສຸດ.

ການສຶກສາພາກບັງຄັບເຖິງປີ 5 ແມ່ນບໍ່ຕ້ອງເສຍຄ່າ, ແຕ່ຍ້ອນວ່າຕ້ອງເສຍຄ່າທຳນຽມຍືມປື້ມ, ຄ່າເຄື່ອງແບບ ແລະ ອຸປະກອນຖືວ່ານອນໃນຈຳນວນປັດໃຈທີ່ເຮັດໃຫ້ເດັກນ້ອຍໃນເຂດຊົນ ນະບົດ ແລະ ເຂດຊຸມຊົນທຸກຍາກ ໃນຕົວເມືອງເຮັດໃຫ້ຄອບຄົວທຸກຍາກບໍ່ສາມາດສົ່ງລູກ ເຂົ້າຮຽນໄດ້.

ສະຖິຕິລັດຖະບານຊີ້ບອກວ່າ 80% ຂອງ ເດັກໃນກຸ່ມອາຍຸເຂົ້າໂຮງຮຽນປະຖົມ, 50 % ຂອງກຸ່ມມັດທະຍົມຕົ້ນ, ແລະ 25% ຂອງ ກຸ່ມມັດທະຍົມປາຍໄດ້ລົງທະບຽນເຂົ້າຮຽນ. ແຕ່ ອົງການ UNDP ໄດ້ໃຫ້ຕົວເລກສະເລ່ຍວ່າເກືອບ 40% ຂອງ ຈຳນວນເດັກນ້ອຍແມ່ນບໍ່ເຄີຍ ເຂົ້າຮຽນເລີຍ ແລະ ມີ ພຽງ 10% ທີ່ ຮຽນຕໍ່ຢູ່ລະດັບມັດທະຍົມ. ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍ ກ່ຽວກັບການສຶກສາເດັກຊາຍ ແລະ ຍິງ: ການອ່ານອອກຂຽນເປັນໃນຊຸມແມ່ຍິງມີແຕ່ 48% ທຽບໃສ່ເພດຊາຍມີ 70%; ແຕ່ຈຳນວນເພດຊາຍ ແລະ ຍິງທີ່ເຂົ້າຮຽນລະດັບມະຫາວິທະຍາໄລ ແມ່ນເກືອບວ່າເທົ່າກັນ. ກົດໝາຍທ້າມການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງກັບເດັກນ້ອຍ, ແລະ ຜູ້ລະເມີດ ໄດ້ຖືກທຳໂທດຢ່າງໜັກ. ລາຍງານກ່ຽວກັບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ເດັກບໍ່ຄ່ອຍມີ.

ການຄ້າເດັກຍິງເພື່ອເອົາໄປເປັນໂສເພນີ ແລະ ອອກແຮງງານໜັກແມ່ນເປັນບັນຫາ (ເບິ່ງພາກ 5, ການຄ້າມະນຸດ). ຮູບການໃຊ້ນຳແຮງງານເດັກທົ່ວໄປແມ່ນເອົາໃຊ້ ຢູ່ຟາມ ຂອງ ຄອບຄົວ ແລະ ຢູ່ບໍລິສັດ (ເບິ່ງພາກ 6. ງ).

ການຄ້າມະນຸດ

ກົດໝາຍອາດຍາທ້າມການລັກພາຕົວ ແລະ ການຄ້າມະນຸດກໍຄືທ້າມກັກຕົວຄົນອື່ນ ໂດຍທີ່ເຂົາບໍ່ຍິນຍອມ, ຊອກຫາເອົາໄປເພື່ອຈຸດປະສົງໃຫ້ເປັນໂສເພນີ; ເຖິງປານນັ້ນກໍຕາມ ການຄ້າມະນຸດໂດຍສະເພາະຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍແມ່ນມີບັນຫາ. ສະພາແຫ່ງຊາດໄດ້

ຜ່ານກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ຍິງໃນປີຜ່ານມາ ຊຶ່ງໃນນັ້ນກໍມີຂໍ້ຄວາມ ກ່ຽວກັບການປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍບໍ່ໃຫ້ເປັນເຍື່ອການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການ ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ. (ເບິ່ງພາກ 5, ແມ່ຍິງ). ປະເທດລາວຕົ້ນຕໍແລ້ວ ແມ່ນປະເທດ ຕົ້ນທາງ ຂອງ ການຄ້າມະນຸດ, ແລະ ຕໍ່ມາຈຶ່ງເປັນປະເທດທາງຜ່ານ. ປະເທດປາຍທາງ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນປະເທດໄທ ເວົ້າໄດ້ວ່າບໍ່ມີການຄວບຄຸມຊາຍແດນຢ່າງໄດ້ຜົນ ຂໍ້ມູນທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ ທີ່ ມີດ້ານຂະໜາດ ແລະ ຄວາມຮຸນແຮງ ຂອງ ບັນຫາ ຈົນກວ່າຫວ່າງນີ້ ແມ່ນມີໜ້ອຍທີ່ສຸດ. ຂໍ້ມູນຊື່ ໃຫ້ເຫັນເຖິງຂະໜາດການຍົກຍ້າຍອອກປະເທດ ຍ້ອນເຫດຜົນເສດຖະກິດໃນໝູ່ຄົນ ໝູ່ມ (15-30 ປີ) ແມ່ນຫຼາຍກວ່າເຄີຍຄິດເອົາໄວ້ ຄື ປະມານ 7% ຂອງ ຈຳນວນຄົນໃນຕົວຢ່າງ ທີ່ສອບຖາມຈາກ ສາມແຂວງພາກໃຕ້ ຊຶ່ງບອກວ່າເຄີຍໄປໃນບາງລະດູການ ຫຼື ໄປເລີຍ; ໃນຕົວເລກນັ້ນ 45% ແມ່ນ ຊາຍ ແລະ 55% ແມ່ຍິງ. ໃນໝູ່ຜູ້ເຄື່ອນຍ້າຍນີ້, ເຮົາກໍບໍ່ໄດ້ວ່າ ຫຼາຍເທົ່າໃດໄດ້ກາຍເປັນເຍື່ອການຄ້າມະນຸດ. ການສຶກ ສາຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າມັນບໍ່ແມ່ນຜູ້ທຸກຍາກ ແທ້ໆ ທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄປບ່ອນອື່ນ. ມີຈຳນວນຫຼາຍທີ່ຖືກຂາຍໄປຈົນ ແລະ ປະເທດທີ່ສາມອື່ນໆ.

ສ່ວນຫຼາຍຂອງເຍື່ອການຄ້າມະນຸດແມ່ນລາວລຸ່ມ, ແຕ່ມີຈຳນວນໜ້ອຍໜຶ່ງເປັນແມ່ຍິງຊົນ ເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍກຸ່ມ. ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່ານີ້ມີຄວາມສ່ຽງສະເພາະ ຍ້ອນເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີວັດທະນາທຳ ຫຼື ພາສາ ທີ່ຄ້າຍຄືກັບໄທ ຊຶ່ງກຳມະກອນເວົ້າພາສາລາວສາມາດໃຊ້ ໄດ້ເພື່ອປົກປ້ອງຕົນເອງ ໃນເວລາຄັບຂັນ. ມີແມ່ຍິງຈຳນວນໜ້ອຍເຊັ່ນ ຊາວພະມ້າ ແລະ ຫວຽດທີ່ເປັນເຍື່ອການຄ້າ ມະນຸດທີ່ໃຊ້ ປະເທດລາວເປັນທາງຜ່ານ.

ຜູ້ເປັນນາຍໜ້າໃນການຄ້ານີ້ ແມ່ນຄົນທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີປະສົບການດ້ານໄປມາຂ້າມຊາຍ ແດນ, ແລະ ກໍເປັນຄົນທີ່ຜູ້ເຄາະຮ້າຍຮູ້ຈັກ. ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວພວກເຂົາບໍ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ອາດສະຍາກຳ ທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ, ຫຼື ການສວຍໃຊ້ກະທຳທາລຸນທາງການຄ້າ ແລະ ທາງເພດ ຫຼື ການຮັບໃຊ້ແບບຂ້າທາດ. ນາຍໜ້າເລົ່ານີ້ປົກກະຕິ ຈະໝົດໜ້າທີ່ພາຍຫຼັງທີ່ໄປຮອດປະເທດໄທ ຊຶ່ງເປັນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນ ຂອງ ການຄ້າແບບມີການຈັດຕັ້ງ.

ບໍ່ຄ່ອຍມີລາຍງານວ່າ ມີເຈົ້າໜ້າທີ່ພົວພັນກັບການຄ້າມະນຸດ. ແຕ່ຕາມການບອກ ເລົ່າປະກົດວ່າທາງການທ້ອງຖິ່ນນັ້ນຮູ້ກ່ຽວກັບການຄ້ານັ້ນ, ແລະ ມີບາງຄົນອາດມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນ ເສຍອີກດ້ວຍ.

ມາຮອດຈຸດນີ້, ລັດຖະບານໄດ້ສົ່ງຄະດີຜູ້ຄ້າມະນຸດ 5 ລາຍຂຶ້ນສານ. ທັງໝົດແມ່ນ ໄດ້ຖືກດຳເນີນຄະດີໃຕ້ລະບຽບການອາດຍາ ເພາະວ່າລາວຍັງບໍ່ທັນຮັບຮອງເອົາກົດໝາຍດ້ານ ການຄ້າມະນຸດນີ້ເທື່ອ. ລັດຖະບານໄດ້ສ້າງຕັ້ງໜ່ວຍງານຕຳຫຼວດຕ້ານກັບການຄ້າມະນຸດ ເພື່ອສືບສວນຄະດີການຄ້າມະນຸດ. ຕຳຫຼວດບາງຄົນໄດ້ຈັບກຸມທັງຄົນລາວ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ທີ່ມີການພົວພັນທາງເພດທີ່ບໍ່ໄດ້ແຕ່ງດອງກັນ ຊຶ່ງເປັນເລື່ອງຕ້ອງທ້າມໃນກົດໝາຍ. ການມີເພດ ສຳພັນກັບຄົນຕ່າງປະເທດແມ່ນຫ້າມ ຢູ່ພາຍໃຕ້ອັນທີ່ລັດຖະບານເອີ້ນວ່າ “ກົດໝາຍພິເສດ”.

ເມື່ອກ່ອນນີ້ລັດຖະບານໄດ້ປະຕິເສດວ່າ ລາວມີກໍລະນີໂສເພນີເດັກ; ເຖິງຢ່າງໃດກໍ ຕາມໃນ ບໍ່ທໍ່ໃດປີຜ່ານມາ, ລັດຖະບານໄດ້ເອົາຈິງເອົາຈັງກວ່າເກົ່າໃນການຕ້ານຮູບການ ຊົ່ວຮ້າຍທີ່ສຸດໃນ ການຄ້າ

ແລະ ຊຸດຮີດພວກທີ່ຍັງເປັນເດັກ ໂດຍໄດ້ຮັບການຮ່ວມມືນຳອົງການ ທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ແລະ ອົງການສາກົນທີ່ ເຮັດວຽກກັບບັນຫາຄ້າມະນຸດ.

ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ (ກຮສສ) ມີໜ່ວຍງານສະເພາະທີ່ ເຮັດວຽກກັບເດັກທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການປົກປ້ອງພິເສດ ຊຶ່ງລວມໃນນັ້ນກໍມີທັງວຽກປົກປ້ອງ ການຄ້າຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ແລະ ການສະກັດກັ້ນການຄ້າມະນຸດ. ກະຊວງຍັງມີສູນຂະໜາດນ້ອຍ ເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ທີ່ເປັນຜູ້ເຄາະຮ້າຍທີ່ໄດ້ກັບຄືນປະເທດ. ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ປະສິດຕິຜົນ ຂອງ ສູນນີ້ ກໍຂຶ້ນຢູ່ກັບລະດັບປະມານທີ່ລັດມີໜ້ອຍ, ຍ້ອນການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກສາ ກົນບໍ່ ພຽງພໍ, ແລະ ຍ້ອນຂາດພະນັກງານທີ່ໄດ້ຮັບການອົບຮົມສະເພາະ. ກຮສສ ແລະ ສະຫະພັນ ແມ່ຍິງລາວ (ສຍລ) ໄດ້ທຳການສຶກສາແບບທົດລອງກ່ຽວກັບບັນ ໂຄສະນາ ຕົ້ນການຄ້າມະນຸດ ແລະ ພວມສືບຕໍ່ສ້າງກິດຈະກຳຮ່ວມກັບອົງການ ທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ແລະ ອົງການສາກົນ. ຍ້ອນຂາດທຶນຈຶ່ງຈຳກັດການປະກອບສ່ວນ ຂອງ ລັດຖະບານແຕ່ວ່າເພິ່ນກໍໄດ້ຊ່ວຍດ້ານພະນັກ ງານ ແລະ ສະຖານທີ່ໃຫ້ແກ່ ອົງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ວຽກຕົ້ນການຄ້າ ມະນຸດ.

ການຈັດຕັ້ງແມ່ຍິງ ແລະ ຊາວໝູ່ມ, ທັງສອງສະໜັບສະໜູນໂດຍພັກ,ໄດ້ສ້າງແຜນງານ ສຶກສາເພື່ອສອນເດັກຍິງ ແລະ ຍິງໝູ່ມກ່ຽວກັບແຜນການ ຂອງ ຜູ້ເປັນນາຍໜ້າ ເພື່ອເອົາຄືນ ໄປປ້ອນໂຮງໂສເພນີ ແລະ ບ່ອນເຮັດວຽກແບບຂ້າທາດໃນປະເທດເພື່ອນບ້ານ ແລະ ບ່ອນອື່ນໆ. ອົງການເລົ່ານີ້ສາມາດສົ່ງຂໍ້ມູນໄດ້ຢ່າງມີປະສິດຕິຜົນໃນລະດັບຮາກຖານ.

ຜູ້ເຄາະຮ້າຍບາງລາຍຖືກທຳໂຫດຍ້ອນບໍ່ມີເອກະສານເຂົ້າອອກປະເທດທີ່ຖືກຕ້ອງ. ເຖິງແມ່ນວ່າໄດ້ມີບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈກັບໂທກ່ຽວກັບການຄວບຄຸມຈຸດຊາຍແດນ ແລະ ການອະນຸຍາດໃຫ້ຄົນລາວໄປເຮັດວຽກຢູ່ຕ່າງປະເທດ, ການທຳໂຫດແບບນີ້ຍັງຄົງສືບຕໍ່ມີໂດຍສະເພາະ ຢູ່ຕາມແຂວງຊຶ່ງເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ບັງຄັບໃຫ້ຜູ້ເດີນທາງເຂົ້າອອກປະເທດແບບຜິດກົດໝາຍ ຕ້ອງໄປສຳມະນາເພື່ອອົບຮົມແນວຄິດ ແລະ ກໍປັບໃໝເຂົ້າເຈົ້າ. ເດືອນກັນຍາແລ້ວ ກະຊວງ ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບໄດ້ອອກຂໍ້ແນະນຳ ຫ້າມປັບໃໝຜູ້ທີ່ຂ້າມແດນແບບຜິດກົດໝາຍ. ການປັບໃໝດັ່ງກ່າວກໍຈະບໍ່ປະຕິບັດອີກໄຕ້ກົດໝາຍຕົ້ນການຄ້າມະນຸດຊຶ່ງເພິ່ນພວມສຶກສາ ຢູ່ດຽວນີ້. ດ້ວຍການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກອົງການ UNICEF, ກຳມາທິການແຫ່ງຊາດເພື່ອແມ່ ແລະ ເດັກໄດ້ສືບຕໍ່ແຜນງານຢ່າງຂະຫຍັນຂັ້ນແຂງ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຮັບເຄາະຮ້າຍ.

ຄົນພິການ

ດ້ວຍການຊ່ວຍເຫຼືອ ຂອງ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ, ລັດຖະບານພວມດຳເນີນແຜນງານແບບຈຳກັດ ເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອຄົນພິການ, ໂດຍສະເພາະຜູ້ທີ່ໄດ້ແຂນຂາກຸດ. ບໍ່ມີກົດໝາຍບັງຄັບໃຫ້ສະຖານທີ່ ປຸກສ້າງ ຫຼື ບ່ອນບໍລິການ ຂອງ ລັດໃຫ້ຮັບໃຊ້ຄົນພິການ, ແຕ່ວ່າ ກຮສສ ໄດ້ສ້າງລະບຽບການ ບາງຢ່າງກ່ຽວກັບ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການເຂົ້າ ແລະ ອອກຕຶກ ແລະ ທາງຂຶ້ນລົງບ່ອນ ຄົນຢ່າງແຄມທາງ. ກຳມາທິການແຫ່ງຊາດລາວເພື່ອຄົນພິ ການໄດ້ຮັບຮອງເອົາລະບຽບການ ເພື່ອປົກປ້ອງສິດ ຂອງ ຄົນພິ ການ

ສັນຊາດ/ເຂື່ອນຊາດ/ຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ

ລັດຖະທຳມະນູນໄດ້ມອບສິດເທົ່າທຽມກັນສຳລັບຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍທີ່ມີຢູ່ ຊຶ່ງຈະບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ມີການແບ່ງແຍກເຂົາເຈົ້າໃນດ້ານກົດໝາຍ; ແຕ່ວ່າໃນສັງຄົມຍັງມີການແບ່ງແຍກ ຢູ່. ນອກນັ້ນແລ້ວຍັງມີທາງສຽງວິຈານແຜນງານຈັດສັນທີ່ຢູ່ ຂອງ ລັດຖະບານ ເພື່ອຍຸດຕິການ ຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ແລະ ການປູກຝົນໂດຍໄດ້ວ່າແຜນງານນີ້ມີຜົນທາງລົບແກ່ກຸ່ມຄົນຊົນເຜົ່າ ສ່ວນໜ້ອຍ, ໂດຍສະເພາະ ຊຸມຊົນພາກເໜືອ. ແຜນງານນີ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຜູ້ຄົນຍົກຍ້າຍໄປຢູ່ ໃນຊຸມຊົນໃຫຍ່ແລ້ວໃຫ້ປູກເຂົ້າລະດູຝົນກິນ. ມີຄົນກ່າວວ່າແຜນງານນີ້ບໍ່ໄດ້ເອົາຫົວຂາ ຕໍ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ແບບຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງໃນຊຸມຊົນເຂົາເຈົ້າ. ແຜນງານນີ້ໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີການຖືກຖຽງກັນຫຼາຍໃນໝູ່ຜູ້ສັງເກດການສາກົນໂດຍໄດ້ຍົກຂຶ້ນວ່າ ຜົນປະໂຫຍດໄດ້ມາຈາກການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ຂອງ ລັດຖະບານ ຊຶ່ງມີການສະໜອງຕະຫຼາດ, ໂຮງຮຽນ, ແລະ ການປົນປົວພະຍາດໃຫ້ຜູ້ໄດ້ຍົກຍ້າຍນັ້ນ ມັນຈະຄຸ້ມຄ່າກັບສິ່ງທີ່ສູນເສຍໄປ, ຄືຜົນກະທົບໃນທາງລົບຕໍ່ວິທີດຳລົງຊີວິດຕາມປະເພນີ.

ໜ້ອຍກວ່າເຄິ່ງນຶ່ງ ຂອງ ພົນລະເມືອງແມ່ນຊົນເຜົ່າລາວ ຫຼື ເອີ້ນກັນວ່າລາວລຸ່ມ, ສ່ວນ ທີ່ເຫຼືອ ປະມານ 60% ແມ່ນປະສົມລະຫວ່າງຢ່າງໜ້ອຍ 47 ຊົນເຜົ່າທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມ ພູດອຍ, ຊຶ່ງຖ້າຫາກເກີດຢູ່ລາວກໍຈະເປັນພົນລະເມືອງລາວ, ແລະ ຍັງມີຊົນຊາດຫວຽດ ແລະ ຈີນ ແລະ ກໍຍັງມີຊຸມຊົນສ່ວນໜ້ອຍໄປກວ່ານັ້ນມາຈາກ ອາຊີໃຕ້ ຊຶ່ງມັກອາໄສຢູ່ຕົວເມືອງ. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສັນຊາດຈະອະນຸຍາດໃຫ້ຊາວຕ່າງປະເທດຂໍສັນຊາດລາວໄດ້, ແລະ ແຕ່ລະປີຈະມີ ຄົນຫວຽດ ແລະ ຈີນທີ່ຂໍສັນຊາດລາວ. ລັດຖະບານຊຸກຍູ້ໃຫ້ຊົນເຜົ່າໃຫ້ຮັກສາວັດທະນາທຳ ແລະ ປະເພນີຂອງຕົນ; ແຕ່ຍ້ອນເຂົາເຈົ້າຢູ່ເຂດຫ່າງໄກໄປມາຍາກ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຊົນເຜົ່າສ່ວນ ໜ້ອຍເລົ່ານີ້ບໍ່ຄ່ອຍມີປາກມີສຽງ ໃນເມື່ອລັດຖະບານຕັດສິນໃຈ ຊຶ່ງອາດສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ ດິນດອນຕ່ອນຫຍ້າ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ.

ຊາວມົ້ງເປັນຊາວນຶ່ງໃນຈຳນວນຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍທີ່ມີຈຳນວນພົນຫຼາຍທີ່ສຸດ; ພວກເຂົາເຈົ້າຢູ່ຕາມພູສູງ. ມີຈຳນວນນຶ່ງເປັນສະມາຊິກອາວຸໂສໃນລັດຖະບານ ແລະ ພັກ; ຢ່າງໜ້ອຍ ມີຊາວມົ້ງ 5 ຄົນທີ່ເປັນສະມາຊິກສູນກາງພັກ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມໃນສັງຄົມກໍຍັງມີ ການຈຳແນກເຂົາເຈົ້າຢູ່, ແລະ ກໍມີຊາວມົ້ງທີ່ເຊື່ອວ່າເຂົາບໍ່ສາມາດຢູ່ນຳຄົນລາວລຸ່ມ. ຄວາມ ເຊື່ອອັນນີ້ເຮັດໃຫ້ຊາວມົ້ງບາງຄົນ ມີຄວາມຄິດແບ່ງແຍກ ແລະ ລວບລວມເອົາດິນແດນມົ້ງ ຢູ່ໃຫ້ເປັນລັດນຶ່ງ. ຫຼັງມາລັດຖະບານໄດ້ ສຸມໃສ່ໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອຈຳນວນນຶ່ງທີ່ເລັ່ງໃສ່ເຂດ ຊາວມົ້ງອາໄສຢູ່ ທັງນີ້ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມແຕກໂຕນກັນດ້ານລາຍຮັບ. ນອກນັ້ນລັດຖະບານ ຍັງໃຫ້ມີລາຍການວິທະຍຸອອກເປັນພາສາມົ້ງ ແລະ ຂະມຸ. ເມື່ອພວກກະບົດມົ້ງໂຈມຕີເຂດ ພົນລະເຮືອນ ແລະ ທະຫານເພີ່ມຂຶ້ນບວກໃສ່ການລຸກຮື້ ເປັນຈຸດທີ່ ແຂວງຫົວພັນໃນເດືອນ ສິງຫາ 2003 ນັ້ນ ເຮັດໃຫ້ຄວາມເຂັ້ງຕົງລະຫວ່າງຊົນເຜົ່າເພີ່ມຂຶ້ນ ເຮັດໃຫ້ ຜູ້ນຳໃນລັດຖະບານ ມີຄວາມລະແວງວ່າມົ້ງຈະປະຕິບັດແຜນທ້ອນໂຮມ ແລະ ສ້າງລັດ ຂອງ ຕົນເອງ ບັນຫາສະເຖຍ ລະພາບທີ່ຖືບໍ່ສູງນີ້ເຮັດໃຫ້ກຳລັງປ້ອງກັນຄວາມສະ ຫງົບມີຄວາມພະຍາຍາມ ຫຼາຍຂຶ້ນ

ກວ່າເກົ່າທີ່ຈະດັບສູນຈຸດຕໍ່ຕ້ານທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມເຂດປ່າດົງຫ່າງໄກ. ນັກຂ່າວຕ່າງປະເທດທີ່ເຂົ້າໄປຫາກຸ່ມຕໍ່ຕ້ານນີ້ໄດ້ລາຍງານບັນຫາໄພອັນຕະລາຍ ຂອງ ເຂົາເຈົ້າໃນ ໜ້າ ໜັງສືພິມ ສາກົນ. ບົດຄວາມກ່າວວ່າກຸ່ມຕໍ່ຕ້ານນີ້ໄດ້ຖືກກຳລັງທະຫານຝ່າຍລັດຖະບານຕິດຕາມຢູ່, ແຕ່ຝ່າຍລັດຖະບານຊຳປະຕິເສດວ່າກອງທະຫານຕົນບໍ່ໄດ້ປາບປາມພົນລະເມືອງ ຂອງ ຕົນແຕ່ຢ່າງ ໃດ. ຫຼັກຖານທາງວິດີໂອ ແລະ ການບອກເລົ່າ ຂອງ ະຍານທີ່ລົງເຜີຍແຜ່ຫວ່າງນັ້ນ ກ່ຽວກັບການໂຈມຕີໂດຍທະຫານລາວຈຳນວນນຶ່ງ ຕ້ານກັບກຸ່ມຊາວໝູ່ມື້ງຈຳນວນນຶ່ງທີ່ບໍ່ມີອາວຸດຫຍັງໄດ້ເພີ່ມທະວີການຖືກຖຽງກັນຕື່ມ. (ເບິ່ງ ພາກ 1.ກ).

ບໍ່ພໍເທົ່າໃດປີມານີ້, ລັດຖະບານໄດ້ສ້າງນະໂຍບາຍບໍ່ຄ່ອຍລະອຽດກ່ຽວກັບການ ຊ່ວຍເຫຼືອໃນການຕັ້ງຖິ່ນຖານ ແລະ “ການອະໄພໂທດ” ສຳລັບພວກທີ່ເປັນກະບົດ ແລະ ກັບໂຕມາຫາທາງການ. ສ່ວນນຶ່ງກໍເປັນການຕອບໂຕ້ຕໍ່ຄຳກ່າວຫາວ່າທະຫານລາວໄດ້ພະຍາຍາມສັງຫານຜູ້ກະບົດຄຸກຄົນ, ລັດຖະບານກໍ ໄດ້ໃຊ້ສະມາຊິກຄອບຄົວ ຂອງ ຜູ້ເປັນກະບົດ ຜູ້ທີ່ຍິງດຳລົງຊີວິດຢູ່ຕາມປ່າດົງ ແລະ ອະດີດກະບົດໃຫ້ໄປຊັກຊວນໃຫ້ກຸ່ມດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ອອກມາມອບຕົວແກ່ອຳນາກການປົກຄອງ. ຕະຫຼອດທ້າຍຊຸມປີ 1990 ຫາຕົ້ນຊຸມປີ 2000 ກໍມີກຸ່ມຄົນຈຳນວນໜຶ່ງບໍ່ຫຼາຍ ທະຍອຍກັນມາມອບຕົວ. ພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ ເລັກນ້ອຍ ຈາກລັດຖະບານເພື່ອໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານບ່ອນຢູ່ໃໝ່ໂດຍສະເພາະພວກທີ່ຢູ່ວຽງຈັນ, ບໍລິຄຳໄຊ, ຊຽງຂວາງ, ແລະ ເຂດພິເສດໄຊສົມບູນ. ຢູ່ບາງບ່ອນເຊັ່ນຢູ່ບໍລິຄຳໄຊນັ້ນ, ແຜນງານ ‘ອະໄພໂທດ’ ຍັງລວມມີການຝຶກວິຊາຊີບ, ໃຫ້ທີ່ດິນ ແລະ ອຸບປະກອນເພື່ອປູກຝັງ. ເຖິງຢ່າງໃດ ກໍດີ, ຢູ່ບາງບ່ອນນັ້ນ ການຊ່ວຍເຫຼືອບໍ່ໄດ້ຫຼາຍເທົ່າທີ່ລັດຖະບານໄດ້ສັນຍາໄວ້. ນອກເໜືອກ ວ່ານັ້ນຍ້ອນກົດຈຳກຳໃນອະດີດຂອງ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບອະໄພຍະໂທດ ເລີຍເຮັດໃຫ້ທາງການ ຈ້ອງມອງພວກເຂົາເຈົ້າ. ທາງລັດຖະບານປະຕິເສດໃນການຮັບເອົາການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຊຸມຊົນ ສາກົນທີ່ຢາກຊ່ວຍຜູ້ກະບົດ ທີ່ໄດ້ເຂົ້າມາມອບຕົວໂດຍກົງ. ແຕ່ລັດຖະບານກໍຮັບເອົາການ ຊ່ວຍເຫຼືອແບບງຽບງຽງ ຈາກອົງກອນ ສປຊ ແລະ ອົງການສາກົນອື່ນໆ ຊຶ່ງນອນໃນໂຄງການຊ່ວຍ ເຫຼືອໃຫຍ່ອື່ນໆ.

ລັດຖະທຳມະນູນໄດ້ກຳນົດແຈ້ງວ່າ ຊາວຕ່າງປະເທດ ແລະ ຜູ້ບໍ່ມີສັນຊາດຈະໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງໂດຍ “ເງື່ອນໄຂກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ” ແຕ່ຕົວຈິງແລ້ວ, ເຂົາເຈົ້າບໍ່ໄດ້ຮັບສິດຜົນປະໂຫຍດດັ່ງກ່າວ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລັດຖະທຳມະນູນແຕ່ຢ່າງໃດ.

ການລະເມີດທາງສັງຄົມ ແລະ ການຈຳແນກອື່ນໆ.

ບໍ່ມີການຈຳແນກເປັນທາງການຕໍ່ບຸກຄົນ ຍ້ອນຄວາມມັກດ້ານເພດ ຂອງ ເຂົາ. ໃນໝູ່ສັງຄົມລາວລຸ່ມ ມີສະພາບຮັບໄດ້ຫຼາຍກ່ວາເກົ່າ ກ່ຽວກັບຄົນທີ່ມັກເພດດຽວກັນ, ແຕ່ວ່າການຈຳແນກໃນສັງຄົມກໍຍັງມີຢູ່.

ລັດຖະບານໄດ້ຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມໃຫ້ສັງຄົມຍອມຮັບຄົນທີ່ຕິດເຊື້ອພະຍາດເອດສ໌. ບໍ່ມີການຈຳແນກຢ່າງເປັນທາງການຕໍ່ຜູ້ຕິດເຊື້ອ ແລະ ພະຍາດເອດສ໌, ແຕ່ສັງຄົມກໍຍັງຈຳແນກຢູ່. ປີຜ່ານ

ມາລັດຖະບານໄດ້ດຳເນີນບັນລະດົມສ້າງຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບບັນຫານີ້ ເພື່ອໃຫ້ປະຊາຊົນເຂົ້າໃຈ ບັນຫາການສົ່ງເສີມຄວາມເຂົ້າອີກເຂົ້າໃຈຕໍ່ຜູ້ຕິດເຊື້ອພະຍາດໂລກເອດສ໌ນີ້.

ພາກ 6. ສິດທິ ຂອງ ກຳມະກອນ

ກ. ສິດທິໃນການສ້າງຕັ້ງສະມາຄົມ

ໃຕ້ກົດໝາຍ, ສະຫະພາບແຮງງານສາກົນສາມາດສ້າງຂຶ້ນໄດ້ໃນວິສະຫະກິດເອກະຊົນ ຕາບໃດທີ່ມັນດຳເນີນງານໄປຕາມກອບງານຮັບຮອງເອົາແລ້ວ ໂດຍສະຫະພັນກຳມະບານລາວ (ສກລ) ຊຶ່ງແມ່ນອົງການທີ່ຄວບຄຸມໂດຍພັກ ປປລ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ໃນໝູ່ສະມາຊິກ (ປະມານ 77,000 ຄົນ) ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເຮັດວຽກໃຫ້ພັກລັດ.

ລັດຖະບານເປັນນາຍຈ້າງ ຂອງ ຈຳນວນພົນສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ກິນເງິນເດືອນ, ແຕ່ສະພາບນີ້ ພວມປ່ຽນແປງຍ້ອນວ່າລັດຖະບານໄດ້ໂອນວິສະຫະກິດລັດໃຫ້ເປັນ ຂອງ ເອກະຊົນ ຊຶ່ງມີວິທີການຫຼຸດຜ່ອນຈຳນວນກຳມະກອນໃນໂຮງງານ. ຊາວນາທີ່ຜະລິດພໍ້ກຸ້ມກິນກວມເອົາ 85% ຂອງ ຈຳນວນແຮງງານ.

ສກລ ມີອິດສະຣະໃນການເຮັດສັນຍາກັບອົງການແຮງງານຕ່າງປະເທດ, ຊຶ່ງໃນປີຜ່ານມາໄດ້ເຮັດຂໍ້ຕົກລົງກັບອົງການສະຫະພັນກຳມະບານປະເທດອາຊຽນ ແລະ ອົງການສຳພັນ ແຮງງານອາຊີ, ປາຊີຟິກ. ສກລ ເປັນສະມາຊິກ ຂອງ ສະຫະພັນກຳມະບານໂລກ.

ຂ. ສິດໃນການຈັດຕັ້ງ ແລະ ຕໍ່ລອງແບບລວມໝູ່.

ບໍ່ມີສິດໃນການຈັດຕັ້ງ ແລະ ຕໍ່ລອງແບບລວມໝູ່. ກົດໝາຍແຮງງານກຳນົດໄວ້ວ່າ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງຈະໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂໂດຍຜ່ານຄະນະກຳມະການຢູ່ບ່ອນເຮັດວຽກ ແລະ ຄະນະຈະປະກອບດ້ວຍນາຍຈ້າງ, ຕາງໜ້າອົງການແຮງງານທ້ອງຖິ່ນ, ແລະ ຕາງໜ້າກຳມະບານ, ແລະ ອຳນາດສູງສຸດຈະຂຶ້ນກັບ ກຮສສ. ຕາມລາຍງານແລ້ວການຂັດແຍ່ງດ້ານແຮງງານບໍ່ຄ່ອຍມີ. ລັດຖະບານເປັນຜູ້ກຳນົດເງິນເດືອນໃຫ້ແກ່ພະນັກງານລັດ, ແລະ ຄະນະຈັດການເປັນຜູ້ກຳນົດ ຄ່າຈ້າງ ແລະ ເງິນເດືອນໃຫ້ແກ່ລູກຈ້າງໃນທຸລະກິດເອກະຊົນ.

ກົດໝາຍບໍ່ໄດ້ຫ້າມການນັດຢຸດງານ, ແຕ່ວ່າລັດຖະບານຫ້າມກິດຈະກຳໂຄ່ນລົ້ມ ຫຼື ເຮັດໃຫ້ຂາດສະເຖຍລະພາບ (ເບິ່ງພາກ 2. ຂ) ຈຶ່ງພໍເຂົ້າໃຈໄດ້ວ່າການນັດຢຸດງານບໍ່ຄ່ອຍຈະມີ, ແລະ ເປັນແບບນັ້ນຕະຫຼອດໄປ.

ກົດໝາຍແຮງງານໄດ້ລະບຸວ່ານາຍຈ້າງບໍ່ອາດໄລ່ລູກຈ້າງອອກການໄດ້ຍ້ອນເຂົ້າຮ່ວມ ກິດຈະກຳຂອງ ກຳມະບານ, ຍ້ອນໄດ້ຕຳນິນາຍຈ້າງໃນເລື່ອງປະຕິບັດກົດໝາຍ, ຫຼື ຍ້ອນຮ່ວມ ມືກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວກັບການປະຕິບັດກົດໝາຍແຮງງານ ແລະ ຍ້ອນການຂັດແຍ່ງແຮງງານ, ແລະ ຕະຫຼອດ ບໍ່ກໍບໍ່ເຫັນມີລາຍງານກ່ຽວກັບກໍລະນີນີ້. ຄະນະກຳມະບານຢູ່ບ່ອນເຮັດວຽກ ແມ່ນກິນໄກນິ່ງໃຊ້ເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ຕຳນິນາຍຈ້າງ. ແຕ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເຫັນຂໍ້ມູນວ່າຄະນະດັ່ງກ່າວ ປະຕິບັດງານຢ່າງມີປະສິດທິພາບໄດ້ເທົ່າໃດ.

ຍັງບໍ່ມີເຂດປຸງແຕ່ງເພື່ອການສົ່ງອອກເທື່ອ.

ຄ. ຫ້າມການບັງຄັບ ຫລື ໃຊ້ແຮງງານແບບບັງຄັບ

ກົດໝາຍແຮງງານຫ້າມການບັງຄັບໃຊ້ແຮງງານ ຍົກເວັ້ນໃນຍາມສົງຄາມ ຫຼື ໃນເວລາ ມີໄພ ພິບັດທຳມະຊາດ ຊຶ່ງໃນສະພາບນັ້ນລັດຖະບານອາດເກນແຮງງານ. ກົດໝາຍແຮງງານ ຍັງຫ້າມເກນ ຫຼື ບັງຄັບໃຊ້ແຮງງານເດັກ, ແຕ່ໄດ້ມີລາຍງານວ່າມີສະພາບດັ່ງກ່າວນີ້ຢູ່ (ເບິ່ງພາກ 5).

ງ. ຫ້າມໃຊ້ແຮງງານເດັກ ແລະ ອາຍຸຕຳສຸດເຮັດວຽກ

ໃຕ້ກົດໝາຍແຮງງານ ເດັກອາຍຸຕຳກວ່າ 15 ປີ ບໍ່ສາມາດເຮັດວຽກງານ, ເວັ້ນເສຍຈະ ເຮັດຢູ່ນຳຄອບຄົວຕົນເອງ, ຖ້າຫາກວຽກນັ້ນບໍ່ອັນຕະລາຍ ຫຼື ຍາກ. ເດັກນ້ອຍຫຼາຍໆຄົນຊ່ວຍ ພໍ່ແມ່ເຮັດ ວຽກປູກຝັງ ຫຼື ຢູ່ນຳຮ້ານ, ແຕ່ວ່າແຮງງານເດັກຢູ່ວິສະຫະກິດອຸດສາຫະກຳ ແມ່ນບໍ່ຄ່ອຍມີ. ມີບາງໂຮງ ງານຕັດຫຍິບມີລາຍງານວ່າມີເດັກຍິງອາຍຸຕຳເຮັດວຽກໃນນັ້ນ. ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ແລະ ຍຸດຕິທຳເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ຄວາມ ຂອງ ກົດໝາຍ, ແຕ່ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ບໍ່ຄ່ອຍຮັບປະກັນ ຍ້ອນຂາດຜູ້ກວດກາແຮງງານ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ.

ຈ. ເງື່ອນໄຂການເຮັດວຽກທີ່ຮັບໄດ້

ຄ່າແຮງງານຕຳສຸດຕໍ່ວັນແມ່ນປະມານ \$ 0.40 ຫຼື (4,000 ກີບ), ຊຶ່ງຖືວ່າບໍ່ພຽງພໍ ເພື່ອຈະມີຊີວິດການເປັນຢູ່ພໍຮັບໄດ້ສຳລັບກຳມະກອນ ແລະ ຄອບຄົວ. ພະນັກງານລັດທົ່ວໄປ ມີເງິນເດືອນບໍ່ພຽງພໍ. ກຳມະກອນທີ່ເຮັດວຽກເປັນລາຍໆ ໂດຍສະເພາະຢູ່ບ່ອນກໍ່ສ້າງໄດ້ ເງິນເດືອນໜ້ອຍກວ່າອັດຕາແຮງງານຕຳສຸດ.

ກົດໝາຍແຮງງານອະນຸຍາດໃຫ້ເຮັດວຽກ 48 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ອາທິດ (36 ຊົ່ວໂມງກໍລະນີເຮັດ ວຽກອັນຕະລາຍ) ກົດໝາຍຍັງກຳນົດວ່າຢ່າງໜ້ອຍຈະຕ້ອງໄດ້ພັກນຶ່ງວັນຕໍ່ອາທິດ.

ກົດໝາຍແຮງງານເວົ້າເຖິງສະພາບບ່ອນເຮັດວຽກທີ່ປອດໄພ ແລະ ວຽກປະເພດ ອັນຕະລາຍ ຈະໄດ້ເງິນແຮງງານສູງກວ່າ. ຜູ້ໃຊ້ແຮງງານຈະຮັບຜິດຊອບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ຖ້າຫາກ ກຳມະກອນໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຫຼື ຕາຍໃນເວລາເຮັດວຽກ, ຊຶ່ງເປັນຂໍ້ຮຽກຮ້ອງທີ່ຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ ໃນຂະແໜງເສດຖະກິດທີ່ ໄດ້ລົງທະບຽນປະຕິບັດກັນຢູ່ແລ້ວ. ກົດໝາຍຍັງກຳນົດໃຫ້ຜູ້ໃຊ້ ແຮງງານຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຢ່າງຫລວງຫຼາຍຕໍ່ຜູ້ເສຍອົງຄະ ໃນເວລາປະຕິບັດງານ. ໃນປີນຶ່ງໆ ຜ່ານມາ ໄດ້ປະຕິບັດກົດໝາຍນີ້ໄດ້ດີ. ເຖິງແມ່ນວ່າໃນຫຼາຍປີຜ່ານມາ ມີການກວດກາແຮງງານ ຢູ່ບ່ອນເຮັດວຽກໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ແຕ່ ກຮສສ ກໍຍັງຂາດພະນັກງານ ແລະ ງົບປະມານ ເພື່ອຈະຜັນ ຂະຫຍາຍກົດໝາຍແຮງງານເປັນຢ່າງດີ. ກົດໝາຍແຮງງານບໍ່ໄດ້ເວົ້າແຈ້ງວ່າ ກຳມະກອນ ສາມາດຖອນໂຕອອກຈາກສະພາບອັນຕະລາຍໄດ້ແນວໃດ ໂດຍຈະບໍ່ຕ້ອງສູນເສຍວຽກ ຂອງ ຕົນເອງ.

ຢູ່ໃນປະເທດລາວ ມີຄົນຕ່າງປະເທດເຂົ້າມາ ໂດຍສະເພາະມາຈາກຫວຽດນາມ ແລະ ຈີນ.
ຜູ້ຄົນພວກນີ້ມີຄວາມສ່ຽງສູງທີ່ຈະຖືກສວຍໃຊ້ຊຸດຮີດໂດຍນາຍຈ້າງ. ມີໄດ້ກນ້ອຍຫວຽດ
ທີ່ເຂົ້າປະເທດບໍ່ຖືກກົດໝາຍຈຳນວນນຶ່ງ; ເຂົາເຈົ້າຂາຍເຄື່ອງນຳຫົນທາງທົ່ວຽງຈັນ.